

LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA

PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI
DAN PENGURUSAN KEWANGAN JABATAN/AGENSI
NEGERI PERAK
TAHUN 2008

LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA TAHUN 2008 NEGERI PERAK

JABATAN AUDIT NEGARA
MALAYSIA

LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA

**PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI
DAN PENGURUSAN KEWANGAN
JABATAN/AGENSI NEGERI PERAK
TAHUN 2008**

**JABATAN AUDIT NEGARA
MALAYSIA**

KANDUNGAN

KANDUNGAN

PERKARA	MUKA SURAT
KATA PENDAHULUAN	vii
INTI SARI LAPORAN	xiii
BAHAGIAN I - PENGESAHAN PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI PERAK BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2008	
Pendahuluan	3
Objektif Dan Kaedah Pengauditan	3
Pengesahan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2008	4
BAHAGIAN II - ANALISIS KEWANGAN KERAJAAN NEGERI	
Analisis Kewangan	7
Kedudukan Kewangan Kerajaan Negeri	7
Wang Tunai	8
Pelaburan	10
Akaun Hasil Disatukan	11
Akaun Pinjaman Disatukan	16
Akaun Amanah Disatukan	16
Penerimaan Dan Pembayaran Wang Tunai	23
Akaun Memorandum	24
Rumusan Dan Syor Audit	28
BAHAGIAN III - RANCANGAN PEMBANGUNAN KERAJAAN NEGERI	
Pencapaian Pelaksanaan Projek Pembangunan Rancangan Malaysia	
Kesembilan	31
Rumusan	32
BAHAGIAN IV - PENCAPAIAN PENGURUSAN KEWANGAN JABATAN/AGENSI NEGERI	
Pelaksanaan Indeks Akauntabiliti (AI)	35
Objektif Pengauditan	36
Skop Dan Kaedah Pengauditan	36
Jenis Kawalan	37
Tahap Pencapaian Pengurusan Kewangan Jabatan/Agenzi Negeri	46
Rumusan Dan Syor Audit	48

PERKARA	MUKA SURAT
---------	------------

**BAHAGIAN V - PENYERAHAN, PENGESAHAN,
PEMBENTANGAN PENYATA KEWANGAN DAN
PRESTASI KEWANGAN AGENSI NEGERI**

Pendahuluan	51
Pengauditan Penyata Kewangan	51
Kedudukan Penyerahan Penyata Kewangan	51
Pengesahan Penyata Kewangan	53
Pembentangan Penyata Kewangan	54
Prestasi Kewangan	55
Analisis Tunggakan Cukai Taksiran	57
Rumusan Dan Syor Audit	58

**BAHAGIAN VI - PEMBENTANGAN LAPORAN KETUA AUDIT
NEGARA DAN MESYUARAT JAWATANKUASA
KIRA-KIRA WANG AWAM NEGERI**

Pembentangan Laporan Ketua Audit Negara Mengenai Penyata Kewangan	61
Mesyuarat Jawatankuasa Kira-kira Wang Awam Negeri	61
PENUTUP	65

LAMPIRAN

I	Sijil Ketua Audit Negara	69
II	Lembaran Imbangan	70
III	Penyata Penerimaan Dan Pembayaran Wang Tunai	71
IV	Penyata Akaun Memorandum	72
V	Penyata Akaun Hasil Disatukan	73
VI	Nota Kepada Akaun Awam	74

KATA PENDAHULUAN

KATA PENDAHULUAN

1. Perkara 106 dan 107 Perlembagaan Persekutuan dan Akta Audit 1957 menghendaki Ketua Audit Negara mengaudit Penyata Kewangan serta Pengurusan Kewangan Kerajaan Negeri dan mengemukakan Laporan mengenainya kepada Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong dan Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Sultan Perak Darul Ridzuan. Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong akan menitahkan agar Laporan ini dibentangkan di Parlimen manakala Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Sultan Perak Darul Ridzuan akan menitahkan untuk dibentangkan di Dewan Undangan Negeri Perak. Bagi memenuhi tanggungjawab ini, Jabatan Audit Negara telah menjalankan dua kaedah pengauditan seperti berikut:

1.1 Pengauditan Penyata Kewangan – Pengauditan ini bertujuan untuk memberi pendapat sama ada Penyata Kewangan Kerajaan Negeri bagi tahun berkenaan menggambarkan kedudukan yang benar dan saksama serta rekod perakaunan mengenainya telah diselenggarakan dengan teratur dan kemas kini. Jabatan Audit Negara juga membuat analisis terhadap penyata kewangan sama ada kedudukan Kewangan Kerajaan Negeri sangat baik, baik, memuaskan atau tidak memuaskan.

1.2 Pelaksanaan Sistem Penarafan Berdasarkan Indeks Akauntabiliti Pengurusan Kewangan Jabatan/Agensi - Mulai tahun 2007, Jabatan Audit Negara telah memperkenalkan Indeks Akauntabiliti(AI) bertujuan untuk membuat penilaian secara objektif terhadap pengurusan kewangan Jabatan dan Agensi Kerajaan Negeri bagi mengukur dan menambah baik kawalan pengurusan kewangan yang cemerlang. Indeks Akauntabiliti diberi penarafan berdasarkan kepada tahap pematuhan terhadap peraturan-peraturan kewangan berhubung dengan kawalan pengurusan, terimaan, perbelanjaan, akaun amanah/kumpulan wang amanah/deposit, aset, pinjaman, pelaburan dan penyediaan Penyata Kewangan. Dengan pelaksanaan Indeks Akauntabiliti ini boleh membantu mewujudkan budaya kerja berdasarkan amalan terbaik. Selain itu, budaya **“membetulkan yang biasa dan membiasakan yang betul”** bukan sahaja dapat mempertingkatkan kecemerlangan pengurusan kewangan Jabatan malah aspek integriti, keutuhan dan akauntabiliti yang ditekankan oleh Kerajaan akan dapat dicapai.

2. Laporan saya mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Dan Pengurusan Kewangan Jabatan/Agensi Negeri Perak Tahun 2008 disediakan hasil daripada pengauditan yang dijalankan di beberapa Jabatan/Agensi Negeri sepanjang tahun 2008. Bagi tujuan pengesahan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Tahun 2008, pengauditan terhadap sistem perakaunan dan dokumen yang berkaitan dengan pembayaran dan terimaan telah dijalankan di Pejabat Perbendaharaan Negeri.

3. Laporan ini dibahagikan kepada enam Bahagian seperti berikut:

Bahagian I	- Pengesahan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2008
Bahagian II	- Analisis Kewangan Kerajaan Negeri
Bahagian III	- Rancangan Pembangunan Kerajaan Negeri
Bahagian IV	- Pencapaian Pengurusan Kewangan Jabatan/Agensi Negeri
Bahagian V	- Penyerahan, Pengesahan, Pembentangan Penyata Kewangan Dan Prestasi Kewangan Agensi Negeri
Bahagian VI	- Pembentangan Laporan Ketua Audit Negara Dan Mesyuarat Jawatankuasa Kira-kira Wang Awam Negeri

4. Di samping memenuhi kehendak perundangan, saya berharap Laporan ini dapat dijadikan sebagai salah satu asas untuk memperbaiki segala kelemahan, usaha penambahbaikan dan meningkatkan akauntabiliti serta integriti dalam pengurusan wang awam. Ini penting untuk menjamin setiap Ringgit Malaysia yang dipungut dan dibelanjakan akan dapat menyumbang kepada pembangunan dan keselesaan hidup rakyat.

5. Pada umumnya, pengurusan kewangan Jabatan Kerajaan Negeri pada tahun 2008 telah menunjukkan peningkatan berbanding dengan tahun sebelumnya. Pada pandangan saya, pencapaian pengurusan kewangan Kerajaan Negeri dan Agensinya boleh dipertingkatkan sekiranya semua pihak yang terlibat mempunyai lima perkara utama yang diringkaskan sebagai **SIKAP** iaitu:

- a) **SUPERVISION** - Penyeliaan yang rapi diberi kepada kerja yang diserahkan kepada pegawai bawahan. Ketua Jabatan perlu memastikan garis panduan yang jelas dan terperinci disediakan sebagai rujukan oleh penjawat awam untuk menjalankan tugas mereka. Penjawat awam perlu melaporkan kemajuan kerja mereka secara berkala.
- b) **INTEREST** - Setiap penjawat awam melaksanakan tugas mereka dengan penuh minat dan dedikasi. Tidak ada sikap sambil lewa.
- c) **KNOWLEDGE** - Setiap penjawat awam mempunyai pengetahuan yang cukup dalam bidang tugas masing-masing. Bagi tujuan ini, program latihan yang bersesuaian dengan bidang tugas penjawat awam perlu dilaksanakan secara berterusan.
- d) **ATTITUDE** - Setiap penjawat awam melaksanakan tugas masing-masing dengan penuh tanggungjawab, jujur dan amanah.
- e) **PROCEDURE** - Prosedur kerja yang lengkap dan jelas diwujudkan serta dipatuhi.

6. Saya ingin merakamkan ucapan terima kasih kepada semua pegawai Jabatan/ Agensi Negeri yang telah memberikan kerjasama kepada pegawai saya sepanjang pengauditan dijalankan. Saya juga ingin melahirkan penghargaan dan terima kasih kepada pegawai saya yang telah berusaha gigih serta memberikan sepenuh komitmen untuk menyiapkan Laporan ini.

(TAN SRI DATO' SETIA HAJI AMBRIN BIN BUANG)

Ketua Audit Negara

Malaysia.

Putrajaya

19 Jun 2009

INTI SARI LAPORAN

INTI SARI LAPORAN

BAHAGIAN I - PENGESAHAN PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI PERAK BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2008

1. Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak bagi tahun berakhir 31 Disember 2008 telah dapat disahkan kerana semua butiran di Lembaran Imbangan dan juga Penyata Akaun Memorandum telah disertakan dengan dokumen sokongan yang mencukupi. Pada keseluruhannya Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak telah menunjukkan suatu gambaran yang benar dan saksama terhadap kedudukan kewangan Kerajaan Negeri bagi tahun berakhir 31 Disember 2008.

BAHAGIAN II - ANALISIS KEWANGAN KERAJAAN NEGERI

2. Analisis Audit mendapati kedudukan kewangan Kerajaan Negeri Perak pada 31 Disember 2008 adalah baik. Kedudukan kewangan Kerajaan Negeri bertambah baik berbanding tahun 2007. Kedudukan Kumpulan Wang Disatukan pada tahun 2008 berjumlah RM774.57 juta meningkat sejumrah RM9 juta atau 1.2% berbanding RM765.57 juta pada tahun 2007. Kecairan tunai Kerajaan Negeri adalah baik kerana kadar kecairan tunai masih berupaya untuk menampung tanggungan semasa. Jumlah kutipan hasil pada tahun 2008 juga telah mencatatkan peningkatan sejumrah RM100.40 juta atau 18.6% daripada RM538.76 juta pada tahun 2007 kepada RM639.16 juta pada tahun 2008. Pelaburan pada tahun 2008 mencatatkan peningkatan sejumrah RM31.90 juta atau 4.6% kepada RM722.35 juta. Pelaburan saham telah memberikan pulangan yang baik, di mana lima syarikat memberikan pulangan dividen yang berterusan bagi tempoh lima tahun. Bagaimanapun, tindakan yang lebih berkesan perlu diambil untuk mengutip tunggakan hasil kerana jumlah tunggakan hasil RM230.68 juta meningkat sejumrah RM28.52 juta atau 14.1% berbanding tahun 2007 berjumlah RM202.16 juta. Perbelanjaan mengurus mencatatkan peningkatan sejumrah RM59.92 juta atau 10.6% menjadi RM626.29 juta berbanding RM566.37 juta pada tahun 2007 manakala Akaun Kena Bayar pada tahun 2008 mencatatkan penurunan.

BAHAGIAN III - RANCANGAN PEMBANGUNAN KERAJAAN NEGERI

3. Di bawah RMKe-9 sebanyak 743 projek Kerajaan Negeri telah dilulus untuk dilaksanakan oleh 10 Jabatan. Pada keseluruhannya pelaksanaan projek adalah baik di mana sebanyak 679 projek atau 91.4% berjaya dilaksanakan. Daripada jumlah tersebut sebanyak 624 projek telah disiapkan sepenuhnya dan 55 projek sedang dilaksanakan. Manakala 64 projek lagi masih belum dimulakan. Prestasi perbelanjaan setakat 31 Disember 2008 adalah berjumlah RM560.86 juta daripada RM1.31 billion iaitu 42.8%.

BAHAGIAN IV - PENCAPAIAN PENGURUSAN KEWANGAN JABATAN/AGENSI NEGERI

4. Pada tahun 2008, Jabatan Audit Negara telah melaksanakan pengurusan kewangan berdasarkan Indeks Akauntabiliti di 13 Jabatan/Agenzi Negeri. Indeks Akauntabiliti

dilaksanakan dengan memberi penarafan berdasarkan tahap pematuhan kepada peraturan Kerajaan dan elemen pengurusan kewangan yang disemak terdiri daripada kawalan pengurusan organisasi, kawalan terimaan, kawalan perbelanjaan, pengurusan Akaun Amanah/Kumpulan Wang Amanah dan deposit, pengurusan aset dan stor, pengurusan pelaburan, pengurusan pinjaman serta penyata kewangan tahunan.

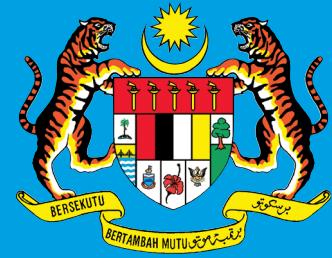
5. Pada keseluruhannya tahap pengurusan kewangan Jabatan/Agensi yang diaudit adalah baik. Pejabat Kewangan Negeri Perak diberi penarafan empat bintang. Sebanyak tujuh Jabatan/Agensi yang lain diberi penarafan tiga bintang kecuali bagi Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri, Jabatan Mufti Negeri, Pejabat Daerah dan Tanah Sungai Siput, Majlis Daerah Tapah dan Lembaga Air Perak yang memperoleh tahap memuaskan dan diberi penarafan dua bintang. Kelemahan dalam pengurusan aset dan penyelenggaraan rekod perlu diperbaiki segera. Komitmen pihak pengurusan dalam pengurusan kewangan perlu dipertingkatkan. Program latihan berterusan kepada penjawat awam perlu dilaksanakan untuk meningkatkan kompetensi mereka.

BAHAGIAN V - PENYERAHAN, PENGESAHAN, PEMBENTANGAN PENYATA KEWANGAN DAN PRESTASI KEWANGAN AGENSI NEGERI

6. Secara keseluruhannya, terdapat kemerosotan dari aspek penyerahan Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri, Majlis Agama Islam dan Pihak Berkuasa Tempatan jika dibandingkan dengan tahun sebelumnya. Sebanyak 27 penyata kewangan telah diberi Sijil Audit Tanpa Teguran manakala 13 lagi telah memperoleh Sijil Audit Berteguran. Sehingga 31 Mei 2009, 35 Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri dan 30 Penyata Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan masih belum dibentangkan di Dewan Undangan Negeri. Kemerosotan dalam prestasi pembentangan penyata kewangan di Dewan Undangan Negeri disebabkan peralihan kuasa Kerajaan yang berlaku di Negeri Perak berikutan keputusan pilihan raya umum ke-12 pada bulan Mac 2008 yang menyebabkan persidangan di Dewan Undangan Negeri tidak dapat diadakan mengikut jadual.

BAHAGIAN VI - PEMBENTANGAN LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA DAN MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG AWAM NEGERI

7. Pada awal tahun 2008, Jawatankuasa Kira-kira Wang Awam Negeri (Jawatankuasa) telah bermesyuarat sekali untuk membincangkan Laporan Ketua Audit Negara bagi tahun 2004 mengenai Aktiviti dan Kajian Khas Jabatan/Agensi Kerajaan Negeri. Pada 27 Jun 2008, Dewan Undangan Negeri Perak telah melantik Jawatankuasa Kira-kira Wang Awam Negeri yang baru berikutan peralihan kuasa Kerajaan Negeri Perak selepas pilihan raya umum ke 12 pada bulan Mac 2008. Bagaimanapun sehingga kini, tidak ada mesyuarat Jawatankuasa diadakan untuk membincangkan Laporan Ketua Audit Negara bagi tahun 2005 hingga 2007. Laporan Jawatankuasa terhadap Laporan Ketua Audit Negara bagi tahun 2002 hingga 2004 yang telah selesai dibincangkan oleh Jawatankuasa masih belum dibentangkan di Dewan Undangan Negeri Perak.

BAHAGIAN I
PENGESAHAN PENYATA KEWANGAN
KERAJAAN NEGERI PERAK
BAGI TAHUN BERAKHIR
31 DISEMBER 2008

BAHAGIAN I
PENGESAHAN PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI PERAK
BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2008

1. PENDAHULUAN

1.1 Seksyen 16(1) Akta Acara Kewangan 1957, menghendaki Pihak Berkuasa Kewangan Negeri menyediakan Penyata Kewangan secepat mungkin selepas penutupan akaun bagi tahun berkenaan. Penyata tersebut hendaklah dikemukakan kepada Ketua Audit Negara dalam tempoh tujuh bulan selepas berakhirnya tahun kewangan berkenaan untuk diaudit seperti diperuntukkan di bawah Seksyen 9, Akta Audit 1957.

1.2 Selaras dengan peruntukan undang-undang tersebut, Pegawai Kewangan Negeri telah mengemukakan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak bagi tahun berakhir 31 Disember 2008 kepada Jabatan Audit Negara pada **18 Mac 2009**. Penyata tersebut melaporkan semua urus niaga kewangan asas tunai bagi tahun 2008 berkaitan dengan sumber dan penggunaan wang awam. Penyata tersebut mengandungi Lembaran Imbangan, Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai, Penyata Akaun Memorandum dan Nota Kepada Akaun Awam Kerajaan Negeri.

1.2.1 Lembaran Imbangan menunjukkan jumlah wang tunai dan pelaburan yang dipegang bagi ketiga-tiga Akaun Kumpulan Wang Disatukan iaitu Akaun Hasil Disatukan, Akaun Amanah Disatukan dan Akaun Pinjaman Disatukan. Selaras dengan asas perakaunan tunai ubah suai yang diguna pakai oleh Kerajaan Negeri, hanya pelaburan yang dipegang bagi maksud amanah tertentu dilaporkan dalam Lembaran Imbangan. Manakala pelaburan lain dilaporkan dalam Penyata Akaun Memorandum.

1.2.2 Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai menunjukkan penerimaan dan bayaran bagi tahun 2008. Terimaan adalah terdiri daripada hasil, pinjaman, terimaan modal dan terimaan lain seperti amanah dan deposit. Pembayaran pula adalah untuk membiayai perbelanjaan mengurus, pembangunan, modal dan bayaran balik pinjaman.

1.2.3 Penyata Akaun Memorandum adalah akaun yang menunjukkan kedudukan aset dan tanggungan Kerajaan Negeri. Aset Kerajaan Negeri merangkumi Pinjaman Boleh Dituntut dan Tunggakan Hasil. Manakala tanggungan Kerajaan Negeri pula terdiri daripada Hutang Kerajaan Negeri kepada Kerajaan Persekutuan.

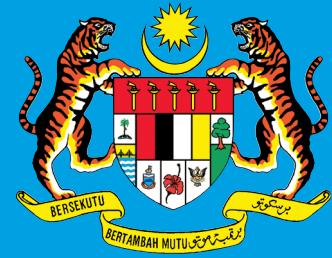
2. OBJEKTIF DAN KAEDAH PENGAUDITAN

2.1 Pengauditan terhadap Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak bagi tahun berakhir 31 Disember 2008 adalah untuk memberi pendapat sama ada penyata itu menggambarkan kedudukan kewangan yang benar dan saksama serta rekod perakaunan yang berkaitan telah diselenggarakan dengan teratur dan kemas kini.

2.2 Pengauditan terhadap sistem perakaunan dan dokumen dijalankan secara berterusan sepanjang tahun 2008. Teguran Audit mengenainya telah dibangkitkan dengan pihak Perbendaharaan Negeri dan Jabatan-Jabatan Negeri melalui surat Pemerhatian Audit sebaik sahaja pengauditan selesai dijalankan.

3. PENGESAHAN PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI PERAK BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2008

Pengauditan Penyata Kewangan telah dilaksanakan mengikut Akta Audit 1957 dan berpandukan piawaian pengauditan yang diluluskan. Akta dan Piawaian tersebut menghendaki pengauditan dirancang dan dilaksanakan bagi mendapat kepastian yang munasabah sama ada Penyata Kewangan adalah bebas daripada kesilapan dan ketinggalan yang ketara. Pengauditan itu termasuk memeriksa rekod secara semak uji, menyemak bukti yang menyokong angka dan memastikan penzahiran yang mencukupi dalam penyampaian Penyata Kewangan. Persembahan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak bagi tahun 2008 adalah selaras dengan Piawaian Perakaunan Kerajaan. **Pada pendapat Audit, Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak pada keseluruhannya menunjukkan gambaran yang benar dan saksama tentang kedudukan kewangan Kerajaan Negeri bagi tahun berakhir 31 Disember 2008 dan rekod perakaunannya telah diselenggarakan dengan teratur dan kemas kini.** Sijil Ketua Audit Negara mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak yang disertakan bersama dengan Lembaran Imbang, Penyata Penerimaan Dan Pembayaran Wang Tunai, Penyata Akaun Memorandum dan Nota Kepada Akaun Awam adalah seperti di **Lampiran I** hingga **Lampiran VI**.

BAHAGIAN II

ANALISIS KEWANGAN

KERAJAAN NEGERI

BAHAGIAN II ANALISIS KEWANGAN KERAJAAN NEGERI

4. ANALISIS KEWANGAN

Jabatan Audit Negara di samping mengesahkan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Tahun 2008, juga membuat analisis terhadap data kewangan bagi menentukan tahap prestasi kewangan Kerajaan Negeri. Analisis berkaitan meliputi Penyata Wang Tunai, Penyata Pelaburan, Penyata Hasil Disatukan, Penyata Akaun Pinjaman Disatukan, Penyata Akaun Amanah Disatukan, Penyata Akaun Memorandum dan Nota Kepada Akaun Awam Kerajaan Negeri.

4.1 KEDUDUKAN KEWANGAN KERAJAAN NEGERI

4.1.1 Mengikut Lembaran Imbangan, jumlah Kumpulan Wang Disatukan pada akhir tahun 2008 adalah RM774.57 juta. Jumlah tersebut terdiri daripada aset berbentuk wang tunai sejumlah RM52.21 juta dan pelaburan sejumlah RM722.35 juta. Kedudukan Kumpulan Wang Disatukan Negeri Perak bagi tahun 2008 berbanding tahun 2007 adalah seperti di **Jadual 4.1**.

Jadual 4.1
Kedudukan Kumpulan Wang Disatukan Pada Tahun 2008 Berbanding 2007

Bil.	Butiran	Tahun		Peningkatan/ (Penurunan)	
		2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Akaun Hasil Disatukan	507.48	520.35	12.87	2.5
2.	Akaun Pinjaman Disatukan	102.05	69.93	(32.12)	(31.5)
3.	Akaun Amanah Disatukan terdiri daripada:	156.04	184.29	28.25	18.1
	i) <i>Kumpulan Wang Amanah Kerajaan</i>	167.09	152.78	(14.31)	(8.6)
	ii) <i>Kumpulan Wang Pembangunan</i>	(195.23)	(177.06)	18.17	9.3
	iii) <i>Kumpulan Wang Amanah Awam</i>	120.73	143.72	22.99	19.0
	iv) <i>Deposit</i>	63.45	64.85	1.40	2.2
Jumlah		765.57	774.57	9.00	1.2

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

4.1.2 Kedudukan Kumpulan Wang Disatukan bagi tahun 2004 hingga 2008 adalah seperti di **Jadual 4.2**.

Jadual 4.2
Kedudukan Kumpulan Wang Disatukan Bagi Tahun 2004 Hingga 2008

Bil.	Butiran	2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)	2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)
1.	Akaun Hasil Disatukan	595.75	558.66	535.08	507.48	520.35
2.	Akaun Pinjaman Disatukan	91.55	46.23	135.15	102.05	69.93
3.	Akaun Amanah Disatukan terdiri daripada:	83.07	107.32	117.78	156.04	184.29
	i) <i>Kumpulan Wang Amanah Kerajaan</i>	83.52	119.22	131.86	167.09	152.78
	ii) <i>Kumpulan Wang Pembangunan</i>	(130.27)	(120.57)	(128.12)	(195.23)	(177.06)
	iii) <i>Kumpulan Wang Amanah Awam</i>	63.61	52.45	56.38	120.73	143.72
	iv) <i>Deposit</i>	66.21	56.22	57.66	63.45	64.85
	Jumlah	770.37	712.21	788.01	765.57	774.57

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

4.1.3 Analisis Audit mendapati Kumpulan Wang Disatukan Kerajaan Negeri telah mengalami peningkatan sejumlah RM9 juta atau 1.2% iaitu daripada RM765.57 juta pada tahun 2007 menjadi RM774.57 juta pada tahun 2008. Peningkatan ini antara lain disebabkan oleh peningkatan hasil sejumlah RM100.40 juta kepada RM639.16 juta atau 18.6% pada tahun 2008 berbanding hasil berjumlah RM538.76 juta pada tahun 2007.

4.1.4 Analisis Nisbah Semasa pula adalah untuk mengukur kedudukan kecairan tunai Kerajaan Negeri Perak dalam membiayai jumlah Tanggungan Semasa. Sekiranya nisbah yang dihasilkan melebihi dari 1, maka ini menunjukkan tanda yang positif dari segi kedudukan kecairan tunai sesebuah Kerajaan Negeri. **Analisis Nisbah Semasa pada tahun 2008 mendapati Nisbah Semasa Kerajaan Negeri melebihi dari 1 iaitu 1.01:1. Nisbah yang diperolehi menunjukkan bahawa kecairan tunai Kerajaan Negeri adalah baik kerana mempunyai kecairan tunai untuk menampung jumlah tanggungan semasa.**

4.2 WANG TUNAI

4.2.1 Wang Tunai merupakan sebahagian daripada komponen yang ditunjukkan dalam Lembaran Imbalan sebagai aset Kerajaan Negeri yang dipegang bagi Kumpulan Wang Disatukan. Wang tunai terdiri daripada Wang Tunai Dalam Bank, Wang Tunai Dalam Perjalanan dan Wang Tunai Dalam Tangan. Wang Tunai Dalam Tangan pula terdiri daripada Panjar Wang Runcit serta Panjar Wang Runcit Khas. Baki Wang Tunai pada tahun 2008 berjumlah RM52.21 juta berbanding sejumlah RM75.12 juta pada tahun 2007.

4.2.2 Analisis perbandingan kedudukan wang tunai pada tahun 2008 dan tahun 2007 menunjukkan penurunan berjumlah RM22.91 juta atau 30.5% kepada RM52.21 juta berbanding RM75.12 juta pada tahun 2007. Analisis perbandingan kedudukan wang tunai bagi tahun 2007 dan 2008 adalah seperti di **Jadual 4.3**.

Jadual 4.3
Baki Wang Tunai Pada Tahun 2008 Berbanding 2007

Bil.	Butiran	Tahun		Peningkatan/ (Penurunan)	
		2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Wang Tunai Dalam Bank	70.74	45.93	(24.81)	(35.1)
2.	Wang Tunai Dalam Perjalanan	4.02	5.65	1.63	40.5
3.	Panjar Wang Runcit	0.36	0.63	0.27	75.0
	Jumlah	75.12	52.21	(22.91)	(30.5)

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

4.2.3 Analisis terhadap baki wang tunai mendapat penurunan wang tunai berjumlah RM22.91 juta antara lain disebabkan oleh pindahan wang tunai ke dalam simpanan tetap sebagai tabungan.

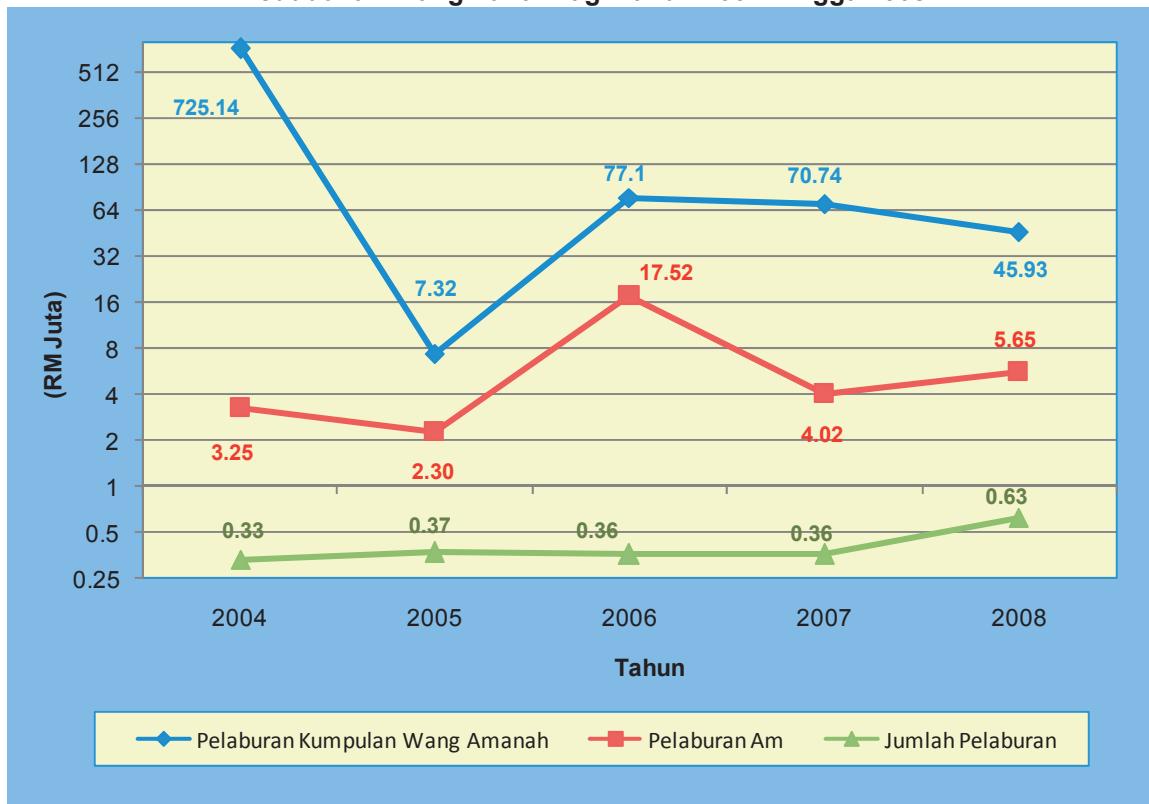
4.2.4 Baki wang tunai bagi tahun 2004 hingga 2008 adalah seperti di **Jadual 4.4** dan **Carta 4.1**.

Jadual 4.4
Baki Wang Tunai Bagi Tahun 2004 Hingga 2008

Bil.	Butiran	Tahun				
		2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)	2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)
1.	Wang Tunai Dalam Bank	725.14	7.32	77.10	70.74	45.93
2.	Wang Tunai Dalam Perjalanan	3.25	2.30	17.52	4.02	5.65
3.	Panjar Wang Runcit	0.33	0.37	0.36	0.36	0.63
	Jumlah	728.72	9.99	94.98	75.12	52.21

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

Carta 4.1
Kedudukan Wang Tunai Bagi Tahun 2004 Hingga 2008

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

4.3 PELABURAN

Mengikut Seksyen 8(3)(b) Akta Acara Kewangan 1957, Kerajaan Negeri dibenarkan untuk melabur dalam deposit di bank dan pelaburan saham sekiranya mempunyai lebihan wang. Pelaburan terdiri daripada Kumpulan Wang Amanah dan Pelaburan Am. Pelaburan Kumpulan Wang Amanah adalah pelaburan yang dibuat daripada Kumpulan Wang Amanah selaras dengan Seksyen 10, Akta Acara Kewangan 1957 dan Arahan Amanah Seksyen 9, Akta Acara Kewangan 1957 dan peraturan yang dikuatkuasakan. Manakala, Pelaburan Am adalah semua pelaburan yang dibuat daripada lebihan Kumpulan Wang Disatukan selain daripada pelaburan Kumpulan Wang Amanah.

4.3.1 Analisis perbandingan kedudukan pelaburan pada tahun 2008 dan 2007 menunjukkan peningkatan berjumlah RM31.90 juta atau 4.6% kepada RM722.35 juta berbanding RM690.45 juta pada tahun 2007. Analisis perbandingan kedudukan pelaburan pada tahun 2007 dan 2008 adalah seperti di **Jadual 4.5**.

Jadual 4.5
Baki Pelaburan Pada Tahun 2008 Berbanding 2007

Bil.	Butiran	Tahun		Peningkatan	
		2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Saham	41.55	46.45	4.90	11.8
2.	Deposit Dalam Negeri	648.90	675.90	27.00	4.2
	Jumlah	690.45	722.35	31.90	4.6

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

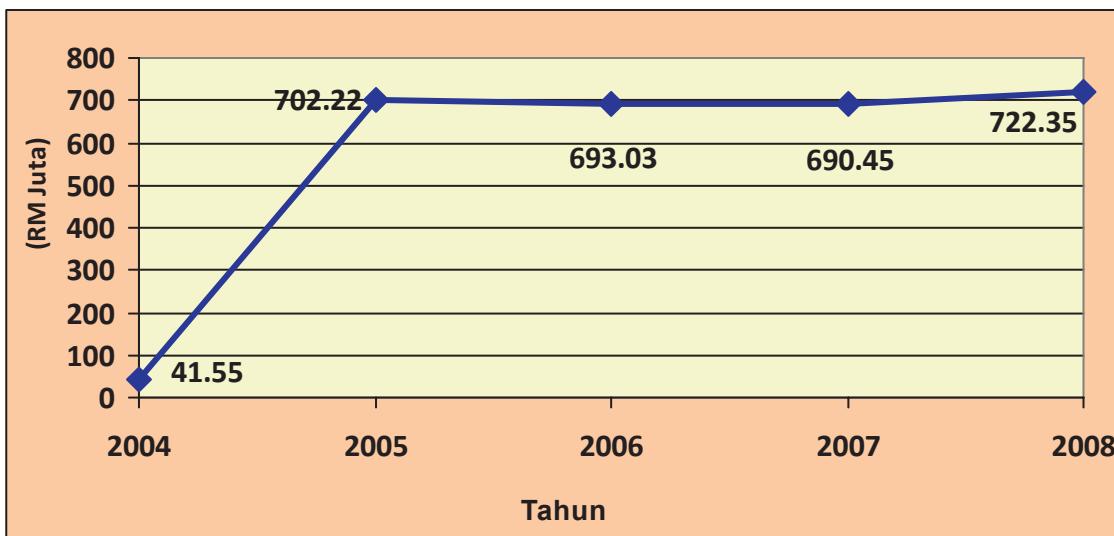
4.3.2 Manakala analisis perbandingan kedudukan pelaburan bagi tahun 2004 hingga 2008 menunjukkan pada tahun 2005 pelaburan meningkat setelah pelarasan dibuat dari penyata wang tunai kepada pelaburan. Pada tahun 2006 dan 2007 pelaburan menurun tetapi meningkat semula pada tahun 2008. Baki pelaburan bagi tahun 2004 hingga 2008 seperti di **Jadual 4.6** dan **Carta 4.2**.

Jadual 4.6
Baki Pelaburan Am Bagi Tahun 2004 Hingga 2008

Bil.	Butiran	Tahun				
		2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)	2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)
1.	Saham	41.55	41.55	41.55	41.55	46.45
2.	Deposit Dalam Negeri	0	660.67	651.48	648.90	675.90
	Jumlah	41.55	702.22	693.03	690.45	722.35

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

Carta 4.2
Kedudukan Baki Pelaburan Am Bagi Tahun 2004 Hingga 2008

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

Pada tahun 2008, peningkatan Pelaburan Am adalah disebabkan langkah yang telah diambil oleh pihak Kerajaan Negeri untuk menabung wang lebih dari akaun semasa dan pemberian dividen khas dalam bentuk saham berjumlah RM4.90 juta oleh Syarikat Telekom Malaysia.

4.4 AKAUN HASIL DISATUKAN

Akaun Hasil Disatukan mengakaun semua urus niaga penerimaan hasil dan perbelanjaan mengurus Kerajaan. Akaun ini ditubuhkan mengikut Perkara 97 dan Perkara 98 Perlembagaan Persekutuan dan Seksyen 7 (a), Akta Acara Kewangan 1957.

4.4.1 Hasil

Kerajaan Negeri memungut tiga jenis hasil yang terdiri daripada Hasil Cukai, Hasil Bukan Cukai dan Terimaan Bukan Hasil. Pada keseluruhannya, hasil yang dikutip oleh Kerajaan Negeri pada tahun 2008 adalah berjumlah RM639.16 juta iaitu meningkat sejumlah RM100.40 juta atau 18.6% berbanding tahun 2007 berjumlah RM538.76 juta seperti di Jadual 4.7.

Jadual 4.7
Kutipan Hasil Negeri Pada Tahun 2008 Berbanding 2007

Bil.	Kategori	Tahun		Peningkatan	
		2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Hasil Cukai	195.48	246.86	51.38	26.3
2.	Hasil Bukan Cukai	221.87	257.20	35.33	15.9
3.	Terimaan Bukan Hasil	121.41	135.10	13.69	11.3
Jumlah		538.76	639.16	100.40	18.6

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

Manakala analisis perbandingan kutipan hasil bagi tahun 2004 hingga 2008 menunjukkan peningkatan kutipan hasil bagi tahun 2005 hingga 2008 manakala kutipan hasil menurun pada tahun 2005 berbanding 2004. Kedudukan kutipan hasil bagi tahun 2004 hingga 2008

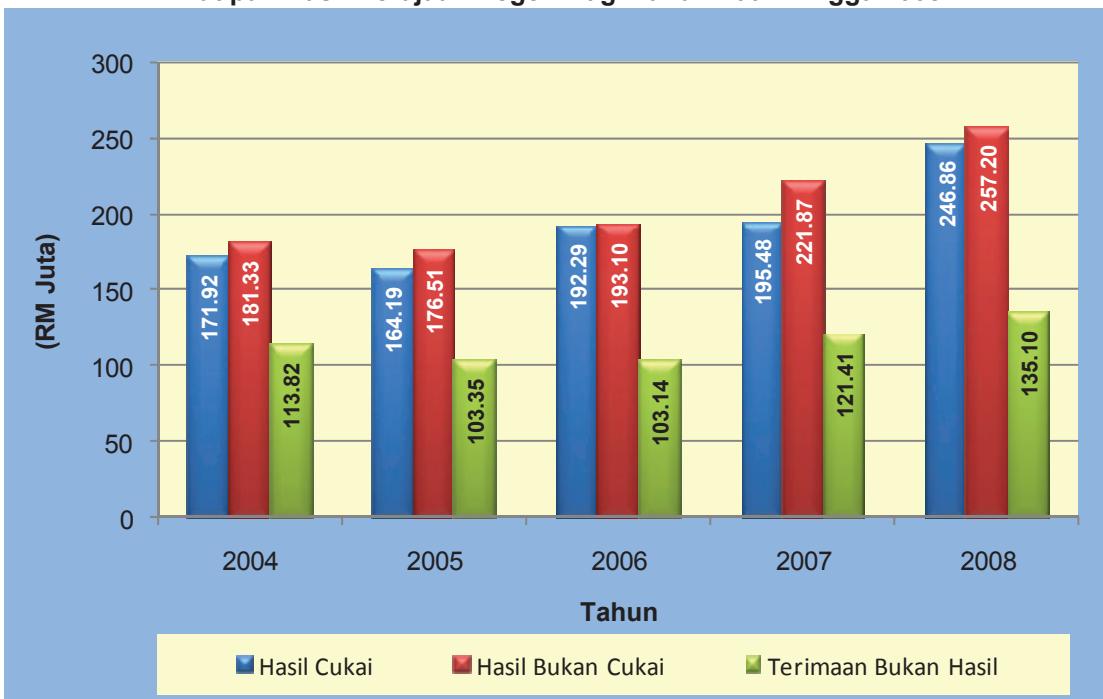
adalah seperti di **Jadual 4.8** dan **Carta 4.3** manakala penyumbang utama hasil bagi tahun 2004 hingga 2008 seperti di **Jadual 4.9**.

Jadual 4.8
Kutipan Hasil Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2004 Hingga 2008

Bil.	Kategori	Tahun				
		2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)	2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)
1.	Hasil Cukai	171.92	164.19	192.29	195.48	246.86
2.	Hasil Bukan Cukai	181.33	176.51	193.10	221.87	257.20
3.	Terimaan Bukan Hasil	113.82	103.35	103.14	121.41	135.10
Jumlah		467.07	444.05	488.53	538.76	639.16

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

Carta 4.3
Kutipan Hasil Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2004 Hingga 2008

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

Jadual 4.9
Penyumbang Utama Hasil Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2004 Hingga 2008

Bil.	Butiran Hasil	Tahun				
		2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)	2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)
1.	Cukai Tanah	152.53	142.33	172.56	176.97	194.37
2.	Lesen, Bayaran Pendaftaran & Permit	39.55	46.40	55.09	65.37	77.82
3.	Perolehan Dari Jualan Barang	88.66	69.51	71.87	85.51	95.44
4.	Keuntungan Pembiayaan & Perolehan Pelaburan	21.20	24.00	25.19	27.40	34.30
5.	Perkhidmatan & Bayaran Perkhidmatan	22.63	27.30	31.95	33.02	37.55
Jumlah		324.57	309.54	356.66	388.27	439.48

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

Pada tahun 2008, lima butiran hasil yang telah mencatat peningkatan yang ketara berbanding pada tahun 2007 adalah seperti di **Jadual 4.10**.

Jadual 4.10
Peningkatan Hasil Yang Ketara Pada Tahun 2008 Berbanding 2007

Bil.	Butiran Hasil	Tahun		Peningkatan		Punca
		2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)	
1.	Cukai Tanah Semasa	143.77	156.66	12.89	9.0	Pertambahan Hak Milik Baru
2.	Lesen Tanah Dan Galian	58.64	70.76	12.12	20.7	Pertambahan Pengeluaran Lesen Baru
3.	Royalti Daripada Lembaga Air Perak	0.00	33.11	33.11	100.0	Penerimaan Royalti Air Mentah
4.	Bayaran Balik Pinjaman Yang Diberi Kepada Badan Berkanun	5.64	19.76	14.12	250.4	Bayaran Balik Pinjaman Oleh Lembaga Air Perak
5.	Pemberian Pertambahan Hasil Persekutuan	4.14	17.36	13.22	319.3	Penerimaan Pertambahan Hasil Daripada Kerajaan Persekutuan
Jumlah		212.19	297.65	85.46	40.3	

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

4.4.2 Perbelanjaan Mengurus

Hasil Kerajaan Negeri merupakan sumber utama yang akan digunakan bagi tujuan perbelanjaan mengurus dan pembangunan. Perbelanjaan Mengurus terdiri daripada Perbelanjaan Tanggungan dan Perbelanjaan Perbekalan. Bagi Perbelanjaan Tanggungan, perbelanjaan dipertanggungkan kepada Kumpulan Wang Disatukan termasuk bayaran pencen, ganjaran, pampasan, bayaran balik pinjaman dan bayaran lain dengan perintah mahkamah. Manakala Perbelanjaan Perbekalan adalah untuk membiayai aktiviti dan pengurusan harian. Perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Perak pada keseluruhannya meningkat sejumlah RM59.92 juta atau 10.6% iaitu daripada RM566.37 juta pada tahun 2007 kepada RM626.29 juta pada tahun 2008 seperti di **Jadual 4.11**.

Jadual 4.11
Perbelanjaan Mengurus Pada Tahun 2008 Berbanding 2007

Bil.	Maksud Perbelanjaan	Tahun		Peningkatan/ (Penurunan)	
		2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Emolumen	176.94	209.91	32.97	18.6
2.	Perkhidmatan Dan Bekalan	144.20	145.45	1.25	0.9
3.	Aset	18.36	5.18	(13.18)	(71.8)
4.	Pemberian Dan Kenaan Bayaran Tetap	215.76	245.90	30.14	14.0
5.	Perbelanjaan Lain	11.11	19.85	8.74	78.7
Jumlah		566.37	626.29	59.92	10.6

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

Peningkatan/Penurunan Perbelanjaan Mengurus yang ketara pada tahun 2008 berbanding tahun 2007 adalah seperti di **Jadual 4.12**.

Jadual 4.12
Peningkatan/Penurunan Perbelanjaan Yang Ketara
Pada Tahun 2008 Berbanding Tahun 2007

Bil.	Butiran Perbelanjaan	Tahun		Peningkatan/ (Penurunan)		Punca
		2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)	
1.	Pemberian Dan Kenaan Bayaran Tetap- Pemberian Dalam Negeri	123.20	143.34	20.14	16.3	Peruntukan Kepada Kumpulan Wang Pembangunan
2.	Emolumen- Gaji Kakitangan Awam	1.99	19.68	17.69	888.9	Pelarasan Gaji Dan Imbuhan Tahunan 2008
3.	Perbelanjaan Lain- Pulang Balik Dan Hapus Kira	10.41	18.97	8.56	82.2	Peruntukan Hapus Kira Kumpulan Wang Pinjaman
4.	Perkhidmatan Dan Bekalan- Bayaran Lain Kepada Pekerja Bukan Jawatan Tetap	16.52	18.55	2.03	12.3	Pembayaran Elaun Ketua Kampung JKKK
5.	Aset- Kenderaan Dan Harta Modal Yang Lain	1.50	0	(1.50)	(100)	Perbelanjaan Aset Ditangguhkan
Jumlah		153.62	200.54	46.92	30.5	

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

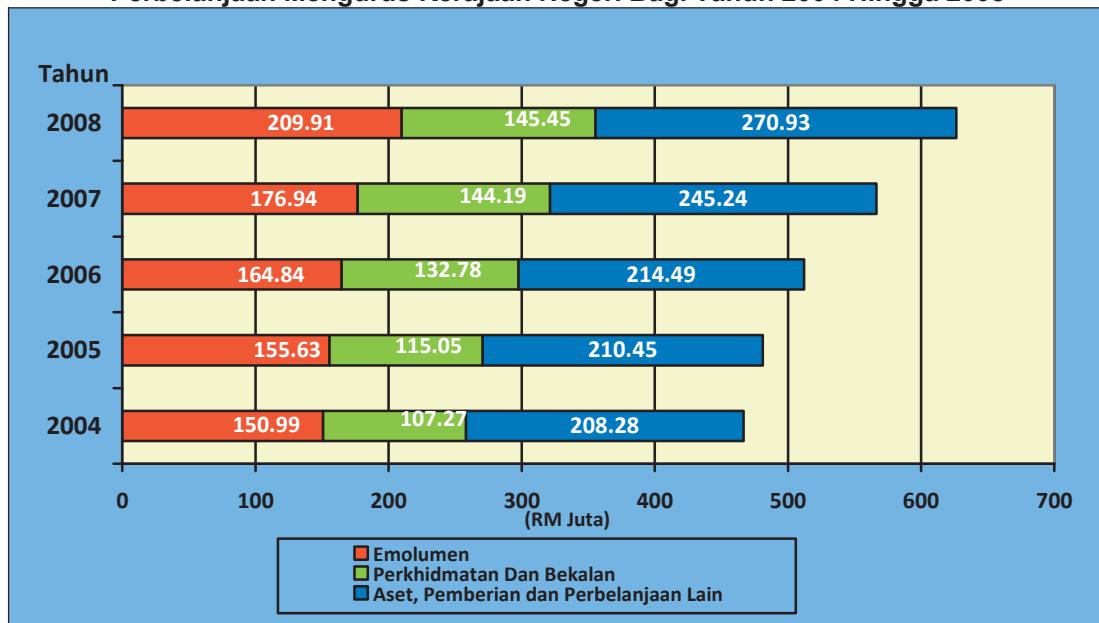
Manakala analisis perbandingan perbelanjaan mengurus bagi tahun 2004 hingga 2008 menunjukkan peningkatan perbelanjaan mengurus pada setiap tahun. Kedudukan perbelanjaan mengurus bagi tahun 2004 hingga 2008 seperti di **Jadual 4.13** dan **Carta 4.4**.

Jadual 4.13
Perbelanjaan Mengurus Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2004 Hingga 2008

Bil.	Maksud Perbelanjaan	Tahun				
		2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)	2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)
1.	Emolumen	150.99	155.63	164.84	176.94	209.91
2.	Perkhidmatan Dan Bekalan	107.27	115.05	132.78	144.19	145.45
3.	Aset	11.86	15.62	15.00	18.37	5.18
4.	Pemberian Dan Kenaan Bayaran Tetap	193.94	183.15	186.96	215.76	245.90
5.	Perbelanjaan Lain	2.48	11.68	12.53	11.11	19.85
Jumlah		466.54	481.13	512.11	566.37	626.29

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

Carta 4.4
Perbelanjaan Mengurus Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2004 Hingga 2008

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

4.4.3 Prestasi Kewangan Akaun Hasil Disatukan

Pada tahun 2008, Akaun Hasil Disatukan Kerajaan Negeri telah mencatatkan lebihan pendapatan sejumlah RM12.87 juta berbanding defisit sejumlah RM27.61 juta pada tahun 2007 seperti di **Jadual 4.14**.

Bil.	Butiran	Tahun		Peningkatan	
		2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
	1.	Hasil	538.76	639.16	100.40
2.	Perbelanjaan Mengurus	566.37	626.29	59.92	10.6
	Lebihan/(Defisit)	(27.61)	12.87	40.48	(146.6)

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

Analisis perbandingan lebihan/defisit pendapatan bagi tahun 2004 hingga 2008 menunjukkan Kerajaan Negeri mengalami defisit pendapatan bagi tiga tahun iaitu tahun 2005 hingga 2007. Bagaimanapun pada tahun 2008 Kerajaan Negeri mengalami lebihan pendapatan sejumlah RM12.87 juta seperti di **Jadual 4.15**.

Jadual 4.15
Prestasi Hasil Berbanding Perbelanjaan Mengurus
Bagi Tahun 2004 Hingga 2008

Bil.	Perkara	Tahun				
		2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)	2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)
1.	Hasil	467.07	444.05	488.53	538.76	639.16
2.	Perbelanjaan Mengurus	466.53	481.13	512.11	566.37	626.29
	Lebihan/(Defisit)	0.54	(37.08)	(23.58)	(27.61)	12.87

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

4.5 AKAUN PINJAMAN DISATUKAN

Akaun Pinjaman Disatukan ditubuhkan mengikut kehendak Seksyen 7(b), Akta Acara Kewangan 1957. Akaun ini digunakan untuk mengakaun semua pinjaman yang diterima daripada Kerajaan Persekutuan, bayaran balik pinjaman dan pindahan penerimaan pinjaman ke Akaun Kumpulan Wang Pembangunan atau Akaun Hasil Disatukan.

4.5.1 Pada akhir tahun 2008, Kerajaan Negeri hanya menerima pinjaman bagi projek Bekalan Air sejumlah RM102 juta dan pinjaman ini telah diakaunkan dalam Akaun Pinjaman Disatukan. Kedudukan Akaun Pinjaman Disatukan pada tahun 2007 dan 2008 adalah seperti di **Jadual 4.16**.

Jadual 4.16
Akaun Pinjaman Disatukan Pada Tahun 2008 Berbanding 2007

Pinjaman	Tahun		Penurunan	
	2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
Baki Pada 1 Januari	135.15	102.05	33.11	24.5
Terimaan	110.00	102.00	8.00	7.3
Bayaran	143.10	134.12	8.98	6.3
Baki Pada 31 Disember	102.05	69.93	32.12	31.5

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

4.5.2 Baki akaun ini menurun sejumlah RM32.12 juta atau 31.5% menjadi RM69.93 juta pada tahun 2008 berbanding sejumlah RM102.05 juta pada tahun 2007. Penurunan ini disebabkan oleh pengeluaran pinjaman kepada Lembaga Air Perak sejumlah RM134.12 juta bagi membiayai projek bekalan air. Baki pinjaman berjumlah RM69.93 juta masih belum disalurkan kepada Lembaga Air Perak kerana perjanjian masih belum ditandatangani.

4.5.3 Kedudukan baki Akaun Pinjaman Disatukan bagi tempoh lima tahun iaitu tahun 2004 hingga 2008 adalah seperti di **Jadual 4.17**.

Jadual 4.17
Kedudukan Baki Akaun Pinjaman Disatukan Bagi Tahun 2004 Hingga 2008

Bil.	Pinjaman	Tahun				
		2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)	2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)
1.	Rancangan Bekalan Air	91.55	46.23	135.15	102.05	69.93

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

4.6 AKAUN AMANAH DISATUKAN

Akaun Amanah Disatukan adalah sebahagian daripada Kumpulan Wang Disatukan yang diwujudkan di bawah Seksyen 7(c), Akta Acara Kewangan 1957 dan terbahagi kepada tiga kumpulan wang iaitu Kumpulan Wang Amanah Kerajaan, Kumpulan Wang Awam dan Deposit. Akaun ini menguruskan semua wang yang diterima tertakluk kepada amanah dan digunakan mengikut terma-terma amanah tersebut. Pada akhir tahun 2008, Akaun Amanah Disatukan berbaki RM184.29 juta berbanding sejumlah RM156.04 juta pada tahun 2007 iaitu peningkatan sebanyak 18.1%.

4.6.1 Kumpulan Wang Amanah Kerajaan

Kumpulan Wang Amanah Kerajaan ditubuhkan di bawah peruntukan Seksyen 10, Akta Acara Kewangan 1957 untuk maksud tertentu. Kumpulan Wang ini adalah kumpulan wang pusingan yang mana pembayaran dari kumpulan wang ini tidak boleh melebihi had peruntukan yang diluluskan oleh Dewan Undangan Negeri.

a) Kumpulan Wang Pembangunan

Kumpulan Wang Pembangunan ditubuhkan di bawah Akta Kumpulan Wang Pembangunan (Akta 70 Tahun 1966) dan diperakaunkan dalam Akaun Amanah Disatukan. Sumber kewangan bagi kumpulan wang ini terdiri daripada caruman dari Akaun Hasil Disatukan, terimaan pemberian daripada Kerajaan Persekutuan dan terimaan daripada Akaun Pinjaman. Kumpulan Wang Pembangunan ini hanya boleh dibelanjakan bagi maksud yang ditentukan oleh Akta tersebut. Penerimaan kumpulan wang ini bagi tahun 2008 berjumlah RM190.54 juta adalah terdiri daripada caruman Akaun Hasil Disatukan berjumlah RM141.94 juta, pemberian daripada Kerajaan Persekutuan berjumlah RM34.50 juta dan pelbagai terimaan berjumlah RM14.10 juta. Manakala perbelanjaan pembangunan bagi tahun 2008 adalah berjumlah RM172.37 juta berbanding RM229.63 juta pada tahun 2007 iaitu menurun berjumlah RM57.26 juta atau 24.9%. Baki defisit terkumpul Kumpulan Wang Pembangunan pada akhir tahun 2007 berjumlah RM195.23 juta menurun menjadi RM177.06 juta pada akhir tahun 2008 kerana lebihan terimaan berjumlah RM18.17 juta berbanding perbelanjaan. Perbandingan baki defisit pada tahun 2008 berbanding 2007 adalah seperti di **Jadual 4.18**.

Jadual 4.18
Baki Kumpulan Wang Pembangunan Pada Tahun 2008 Berbanding 2007

Butiran	Tahun	
	2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)
Baki Pada 1 Januari	(128.12)	(195.23)
Penerimaan	162.52	190.54
Perbelanjaan	229.63	172.37
Lebihan/(Defisit)	(67.11)	18.17
Baki Pada 31 Disember	(195.23)	(177.06)

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

Pada tahun 2008, tiga Jabatan/Pejabat telah mengalami penurunan perbelanjaan pembangunan berbanding tahun 2007 iaitu Jabatan Kerja Raya, Pejabat Kewangan Negeri dan Jabatan Perhutanan dengan perbelanjaan masing-masing berjumlah RM59.09 juta, RM47.82 juta dan RM7.67 juta. Antara sebab penurunan perbelanjaan adalah kerana projek masih belum mula, masih dalam perancangan dan projek telah siap. Dua Jabatan/Pejabat lain telah mengalami peningkatan perbelanjaan pembangunan iaitu Kerajaan Tempatan dan Perumahan Awam berjumlah RM1.66 juta dan Jabatan Kehakiman Syariah berjumlah RM1.04 juta. Peningkatan ini terutamanya disebabkan perbelanjaan untuk menyiapkan projek Rancangan Perumahan Awam Jalan Bemban II (Fasa III) berjumlah RM1.05 juta dan melaksanakan projek pembinaan Mahkamah Rendah Tapah berjumlah RM1.28 juta. Kedudukan perbelanjaan pembangunan mengikut Jabatan/Pejabat pada tahun 2008 berbanding tahun 2007 adalah seperti di **Jadual 4.19**.

Jadual 4.19
Perbelanjaan Pembangunan Pada Tahun 2008 Berbanding 2007

Bil.	Jabatan/Pejabat	Tahun		Peningkatan/ (Penurunan)	
		2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Jabatan Kerja Raya	65.75	59.09	(6.66)	(10.1)
2.	Pejabat Kewangan Negeri	86.63	47.82	(38.81)	(44.8)
3.	Jabatan Perhutanan	15.93	7.67	(8.26)	(51.8)
4.	Kerajaan Tempatan Dan Perumahan Awam	2.13	3.79	1.66	77.9
5.	Jabatan Kehakiman Syariah	0.24	1.28	1.04	433.3

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

b) Kumpulan Wang Luar Jangka

Perkara 103 Perlembagaan Persekutuan memperuntukkan bagi mewujudkan Kumpulan Wang Luar Jangka bagi maksud memenuhi keperluan perbelanjaan yang segera dan luar jangka. Pada akhir tahun 2008, baki Kumpulan Wang ini berjumlah RM11 juta bersamaan dengan baki akhir tahun 2007. Peruntukan Kumpulan Wang ini tidak digunakan kerana tiada perbelanjaan luar jangka yang perlu dikeluarkan pada tahun 2008.

c) Akaun Kena Bayar

Akaun Kena Bayar (AKB) diwujudkan untuk menyelesaikan tanggungan Kerajaan Negeri kepada pembekal barang dan perkhidmatan yang diperolehi sehingga 31 Disember sesuatu tahun dan bayarannya dibuat pada bulan Januari tahun berikutnya. Pada tahun 2008, jumlah AKB adalah berjumlah RM25.83 juta berbanding RM58.90 juta pada tahun 2007 menurun sejumlah RM33.07 juta atau 56.1%. Antara Jabatan yang mencatatkan peningkatan perbelanjaan AKB pada tahun 2008 adalah seperti di **Jadual 4.20**.

Jadual 4.20
Perbelanjaan Akaun Kena Bayar Mengikut Jabatan Pada Tahun 2008 Berbanding 2007

Bil.	Jabatan	Tahun		Peningkatan/ (Penurunan)	
		2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Jabatan Perkhidmatan Veterinar	0.94	2.26	1.32	140.4
2.	Jabatan Pertanian	1.87	2.15	0.28	15.0
3.	Jabatan Kebajikan Masyarakat	0.11	0.36	0.25	227.3
4.	Pejabat Daerah & Tanah Kinta	1.24	1.39	0.15	12.1
5.	Pejabat Daerah & Tanah Manjung	0.57	0.65	0.08	14.0
6.	Pejabat DYMM Sultan Perak	0.15	0.20	0.05	33.3
7.	Mahkamah Syariah	0.14	0.17	0.03	21.4
8.	Suruhanjaya Perkhidmatan Awam	0.01	0	(0.01)	(100)
9.	Jabatan Mineral & Geosains	0.01	0	(0.01)	(100)
10.	Pejabat Menteri Besar & SUK	4.56	4.54	(0.02)	(0.4)
11.	Pejabat Mufti Perak	0.09	0.01	(0.08)	(88.9)
12.	Perbadanan Taman Negeri Perak	0.19	0	(0.19)	(100)
13.	Jabatan Pengairan & Saliran	2.61	2.38	(0.23)	(8.8)
14.	Pejabat Daerah & Tanah Hulu Perak	0.43	0.18	(0.25)	(58.1)
15.	Pejabat Daerah & Tanah Batang Padang	1.03	0.72	(0.31)	(30.1)
16.	Pejabat Daerah & Tanah Hilir Perak	0.42	0.11	(0.31)	(73.8)
17.	Pejabat Daerah & Tanah Kuala Kangsar	0.56	0.16	(0.40)	(71.4)

Bil.	Jabatan	Tahun		Peningkatan/ (Penurunan)	
		2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
18.	Jabatan Perhutanan	1.90	1.51	(0.40)	(20.5)
19.	Pejabat Tanah & Galian	0.61	0.17	(0.44)	(72.1)
20.	Pejabat Daerah & Tanah Larut Matang Dan Selama	1.00	0.46	(0.54)	(54.0)
21.	Jabatan Perancang Bandar & Desa	0.64	0.10	(0.54)	(84.4)
22.	Pejabat Daerah & Tanah Kerian	0.82	0.23	(0.59)	(72.0)
23.	Pejabat Daerah & Tanah Perak Tengah	0.71	0.09	(0.62)	(87.3)
24.	Pejabat Hal Ehwal Agama Islam	1.51	0.85	(0.66)	(43.7)
25.	Majlis Tindakan Pelancongan Negeri Perak	0.99	0	(0.99)	(100)
26.	Pejabat Pembangunan Negeri Perak	1.13	0	(1.13)	(100)
27.	Jabatan Kerja Raya	6.89	4.34	(2.55)	(37.0)
28.	Pejabat Kewangan Negeri	27.76	2.80	(24.96)	(89.9)
Jumlah		58.90	25.83	(33.07)	(56.1)

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

Analisis perbandingan AKB bagi tempoh lima tahun menunjukkan ada peningkatan dan penurunan berselang tahun seperti yang ditunjukkan di **Jadual 4.21**.

Jadual 4.21
Kedudukan Akaun Kena Bayar Bagi Tahun 2004 Hingga 2008

Bil.	Perkara	Tahun				
		2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)	2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)
1.	Akaun Kena Bayar	24.46	38.53	33.33	58.90	25.83

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

Analisis perbandingan antara jumlah perbelanjaan mengurus sebenar pada tahun 2008 berbanding perbelanjaan AKB pada tahun 2008 mendapat perbelanjaan mengurus meningkat sejumlah RM59.92 juta berbanding AKB mencatatkan penurunan sejumlah RM33.07 juta. Peningkatan perbelanjaan Akaun Kena Bayar paling ketara bagi lima jabatan mengikut kategori perbelanjaan adalah seperti di **Jadual 4.22**.

Jadual 4.22
Peningkatan AKB Pada Tahun 2008

Bil.	Jabatan	Tahun		Peningkatan	
		2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Jabatan Perkhidmatan Veterinar	0.94	2.26	1.32	140.4
2.	Jabatan Pertanian	1.87	2.15	0.28	15.0
3.	Jabatan Kebajikan Masyarakat	0.11	0.36	0.25	227.3
4.	Pejabat Daerah Dan Tanah Kinta	1.24	1.39	0.15	12.1
5.	Pejabat Daerah Dan Tanah Manjung	0.57	0.65	0.08	14.0
Jumlah		4.73	6.81	2.08	43.9

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

d) Kumpulan Wang Penyelenggaraan Jalan Raya Negeri Perak

Kumpulan Wang Penyelenggaraan Jalan Raya Negeri Perak diwujudkan mengikut Seksyen 10(2), Akta Acara Kewangan 1957 bagi pembiayaan penyenggaraan jalan raya yang dilaksanakan oleh pihak Jabatan Kerja Raya dan Pihak Berkuasa Tempatan. Pada tahun 2008, Kerajaan Persekutuan telah meluluskan pemberian penyenggaraan jalan

raya sejumlah RM156.50 juta di mana telah dibelanjakan sejumlah RM105.60 juta. Jumlah penerimaan penyenggaraan jalan raya telah meningkat sejumlah RM14.61 juta atau 10.3% berbanding sejumlah RM141.89 juta pada tahun 2007. Baki pada akhir tahun ini berjumlah RM106.78 juta berbanding sejumlah RM55.88 juta pada tahun 2007. Jumlah penerimaan dan perbelanjaan bagi tahun 2004 hingga 2008 adalah seperti di **Jadual 4.23**.

Jadual 4.23
Jumlah Penerimaan, Perbelanjaan Dan Baki
Akaun Kumpulan Wang Bagi Tahun 2004 Hingga 2008

Tahun	Baki Pada 1 Januari (RM Juta)	Penerimaan Dari Kerajaan Persekutuan (RM Juta)	Perbelanjaan Semasa (RM Juta)	Baki Pada 31 Disember (RM Juta)
2004	14.67	87.00	81.23	20.44
2005	20.44	87.68	105.07	3.05
2006	3.05	92.97	92.00	4.02
2007	4.02	141.89	90.03	55.88
2008	55.88	156.50	105.60	106.78

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

Mengikut Arahan Amanah, Kumpulan Wang Amanah Penyelenggaraan Jalan Raya Negeri Perak ditubuhkan di bawah Seksyen 10(2), Akta Acara Kewangan 1957 iaitu Kumpulan Wang Amanah Kerajaan. Bagaimanapun, semakan Audit mendapati baki akhir kumpulan wang ini berjumlah RM106.78 juta dinyatakan di Penyata E2 (Penyata Kumpulan Wang Amanah Awam) dalam Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak bagi tahun berakhir 31 Disember 2008. Oleh itu, jumlah tersebut telah terlebih nyata di Kumpulan Wang Amanah Awam dan terkurang nyata di Kumpulan Wang Amanah Kerajaan. Pada pendapat Audit, baki Kumpulan Wang ini hendaklah dinyatakan pada Penyata E1c (Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan) bersesuaian dengan tujuan penubuhannya di bawah Perkara 109 Perlembagaan Persekutuan dan Seksyen 10, Akta Acara Kewangan 1957.

4.6.2 Kumpulan Wang Amanah Awam

Kumpulan Wang Amanah Awam ditubuhkan di bawah Seksyen 9, Akta Acara Kewangan 1957 iaitu terdiri daripada Kumpulan Wang Khas yang dipegang oleh Kerajaan Negeri dan wang amanah yang diterima bagi maksud tertentu. Pengurusan akaun ini perlu dibuat mengikut Arahan Amanah yang diluluskan oleh Perbendaharaan Negeri.

a) Kumpulan Wang Amanah Awam

Sebanyak 31 Akaun Amanah diwujudkan iaitu terdiri daripada 26 Akaun Amanah yang masih aktif, satu Akaun Amanah tidak bergerak, tiga Akaun Amanah telah ditutup dan satu Akaun Amanah baru diwujudkan iaitu Akaun Wang Amanah Projek Perumahan Awam. Pada tahun 2008, baki Kumpulan Wang Amanah Awam meningkat sejumlah RM22.99 juta menjadi RM143.72 juta berbanding RM120.73 juta pada tahun 2007. Antara Akaun Amanah yang masih aktif yang mengalami peningkatan atau penurunan adalah seperti di **Jadual 4.24**.

Jadual 4.24
Peningkatan/(Penurunan) Baki Akhir Tahun 2008 Akaun Amanah Yang Masih Aktif

Bil.	Kod Amanah	Akaun Amanah	Peningkatan (RM Juta)	Bil.	Kod Amanah	Akaun Amanah	Penurunan (RM Juta)
1.	60002	Penyelenggaraan Jalan Raya	50.90	1.	65009	Pengurusan SPEKS	(0.03)
2.	65010	Ladang Rakyat	2.40	2.	65060	Pembangunan Rakyat Termiskin	(0.03)
3.	65029	Amanah Elaun Ketua Kampung	1.56	3.	65021	Pengurusan Selendang Perak	(0.08)
4.	60021	Biasiswa Bukan Melayu	0.14	4.	65025	Program Latihan Khidmat Negara	(0.08)
5.	60020	Biasiswa Pengajian Tinggi Melayu	0.10	5.	65003	Tabung Bencana Negeri Perak	(0.13)
6.	65062	Bayaran Royalti	0.09	6.	60024	Kumpulan Wang Taman Negeri Perak	(0.14)
7.	65063	Ketua Kampung Baru	0.08	7.	65028	Projek R & D Satelit Bioteknologi	(0.21)
8.	60023	Lembaga Penanam Padi Perak	0.07	8.	65024	Pusat Pembangunan Usahawan & Kementerian	(0.28)
9.	60022	Biasiswa Pelajaran Tinggi Islam	0.01	9.	60023	Majlis Tindakan Pelancongan Perak	(0.34)
				10.	65040	Program Latihan Teknikal	(5.53)
				11.	65023	Kumpulan Wang Pembangunan Hutan	(5.74)
				12.	65064	Bantuan Khas Kerajaan Persekutuan	(19.08)
Jumlah		55.35		Jumlah			(31.67)

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

b) Kumpulan Wang Pembangunan Hutan

Kumpulan Wang Pembangunan Hutan diwujudkan mengikut Seksyen 56 Akta Perhutanan Negara 1984 (Akta 313) dan Seksyen 9(3) Akta Acara Kewangan 1957, bertujuan untuk melaksanakan pelbagai projek seperti menyedia, melaksana dan mengkaji semula rancangan pengurusan hutan negeri. Pada tahun 2008, baki Kumpulan Wang ini menurun sejumrah RM5.74 juta menjadi RM18.96 juta berbanding RM24.70 juta pada tahun 2007. Penurunan ini disebabkan perbelanjaan sejumrah RM1.25 juta bagi **pengubahsuaian dan pembinaan bangunan baru Jabatan Perhutanan Negeri. Perbelanjaan ini tidak mematuhi Arahan Amanah yang ditetapkan.** Baki terkumpul Kumpulan Wang Pembangunan Hutan bagi tempoh lima tahun adalah seperti di **Jadual 4.25 dan Carta 4.5.**

Jadual 4.25
Baki Kumpulan Wang Pembangunan Hutan
Bagi Tahun 2004 Hingga 2008

Tahun	Baki Pada 31 Disember (RM Juta)	Peningkatan/ (Penurunan) (RM Juta)
2004	31.94	1.60
2005	33.18	1.24
2006	31.00	(2.18)
2007	24.70	(6.30)
2008	18.96	(5.74)

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

Carta 4.5
Baki Kumpulan Wang Pembangunan Hutan Bagi Tahun 2004 Hingga 2008

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

c) Kumpulan Wang Pemberian Bagi Pelajaran Tinggi Kepada Murid-Murid Islam

Kumpulan Wang Pemberian Bagi Pelajaran Tinggi Kepada Murid-Murid Islam diwujudkan bertujuan untuk memperakaunkan segala sumbangan daripada Kerajaan Negeri Perak dan pemberian kemudahan pinjaman pelajaran kepada Rakyat Negeri Perak bagi mengikuti Pengajian Islam. Pada tahun 2008, baki Akaun Amanah ini meningkat sejumlah RM0.01 juta menjadi RM0.63 juta berbanding RM0.62 juta pada tahun 2007. Penerimaan wang pada tahun 2008 merupakan bayaran balik yang diterima daripada peminjam dan tiada perbelanjaan yang dibuat.

d) Akaun Amanah Elaun Ketua Kampung

Akaun Amanah Elaun Ketua Kampung diwujudkan bertujuan untuk memperakaunkan sumbangan daripada Kerajaan Negeri dan Kerajaan Persekutuan bagi membiayai Elaun Ketua Kampung. Pada tahun 2008, sejumlah RM5.52 juta telah diterima dan sejumlah RM3.96 juta telah dibelanjakan. Baki Akaun Amanah ini meningkat sejumlah RM1.56 juta menjadi RM1.84 juta pada tahun 2008 berbanding RM0.28 juta pada tahun 2007.

e) Akaun Amanah Elaun Ketua Kampung Baru

Akaun Amanah Elaun Ketua Kampung Baru diwujudkan bertujuan untuk memperakaunkan sumbangan daripada Kerajaan Negeri dan Kerajaan Persekutuan bagi membiayai Elaun Ketua Kampung Baru. Penerimaan wang pada tahun 2008 sejumlah RM0.08 juta merupakan sumbangan Kerajaan Negeri Perak. Baki Akaun Amanah pada tahun ini meningkat sejumlah RM0.08 juta menjadi RM0.72 juta berbanding RM0.64 juta pada tahun 2007. Bayaran elaun untuk Ketua Kampung Baru belum dilaksanakan kerana sehingga awal Mac 2008, tiada lantikan rasmi dibuat oleh Kerajaan Negeri.

f) Akaun Amanah Program Latihan Teknikal

Penubuhan Akaun Amanah ini bertujuan untuk memperakaunkan segala sumbangan daripada Kerajaan Persekutuan serta perbelanjaan yang dilakukan oleh Pusat Pembangunan Usahawan Dan Kemahiran Perak (PESDC) bagi menjalankan program latihan teknikal bagi lepasan SPM dan program meningkatkan kemahiran siswazah menganggur. Pada tahun 2008, tiada peruntukan yang diterima tetapi sejumlah RM5.53 juta telah dibelanjakan menyebabkan baki akhir tahun menurun menjadi RM2.44 juta berbanding RM7.97 juta pada tahun 2007.

4.6.3 Akaun Deposit

Deposit adalah wang yang diterima khusus bagi sesuatu maksud di bawah undang-undang tertentu atau perjanjian yang dipegang untuk satu jangka masa tertentu. Wang deposit akan dibayar balik setelah maksudnya tercapai atau dijadikan hasil apabila pendeposit tidak dapat dikenal pasti dan tidak dituntut. Pada tahun 2008, baki Deposit Perumahan Awam Kos Rendah mengalami penurunan sejumlah RM0.06 juta menjadi RM3.28 juta berbanding RM3.34 juta pada tahun 2007 seperti di **Jadual 4.26**.

Jadual 4.26
Baki Terkumpul Akaun Deposit Bagi Tahun 2004 Hingga 2008

Jenis Deposit	Baki Terkumpul Mengikut Tahun				
	2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)	2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)
Deposit Am	62.71	52.77	54.27	60.11	61.57
Deposit Perumahan Awam Kos Rendah	3.49	3.45	3.39	3.34	3.28
Jumlah	66.20	56.22	57.66	63.45	64.85

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

Pada akhir tahun 2008, baki akaun deposit berjumlah RM64.85 juta berbanding pada tahun 2007 berjumlah RM63.45 juta iaitu peningkatan sejumlah RM1.40 juta atau 2.2%. Sebanyak 46 akaun berjumlah RM0.43 juta adalah akaun yang tidak bergerak. Tindakan pewartaan mengikut Arahan Perbendaharaan 162 perlu dibuat sekiranya deposit tersebut tidak diperlukan lagi.

4.7 PENERIMAAN DAN PEMBAYARAN WANG TUNAI

Semua penerimaan dan pembayaran wang tunai ditunjukkan dalam Penyata Penerimaan Dan Pembayaran Wang Tunai. Penerimaan wang tunai terdiri daripada penerimaan hasil, pinjaman, modal dan penerimaan lain. Bayaran wang tunai terdiri daripada perbelanjaan mengurus, pembangunan, pengeluaran pinjaman dan bayaran lain. Baki wang tunai pada tahun 2008 berjumlah RM52.20 juta menurun sejumlah RM22.91 juta berbanding RM75.11 juta pada tahun 2007. Kedudukan penerimaan dan pembayaran wang tunai bagi tahun 2008 berbanding tahun 2007 adalah seperti di **Jadual 4.27**.

Jadual 4.27
Penerimaan Dan Pembayaran
Wang Tunai Pada Tahun 2008 Berbanding Tahun 2007

Bil.	Butiran	Tahun		Peningkatan/ (Penurunan)	
		2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
	Baki Awal	94.98	75.11	(19.87)	(20.9)
1.	Penerimaan:	919.23	909.88	(25.51)	(2.8)
	Hasil	538.76	639.16	100.40	18.6
	Pinjaman	110.00	102.00	(8.00)	(7.3)
	Modal	40.52	48.60	(8.08)	19.9
	Amanah	229.95	120.12	(109.83)	(47.8)
2.	Pembayaran:	939.10	932.79	(6.31)	(0.7)
	Perbelanjaan Mengurus	566.37	626.29	59.92	10.6
	Perbelanjaan Pembangunan	229.63	172.38	(57.25)	(24.9)
	Bayaran Balik Pinjaman	143.10	134.12	(8.98)	(6.3)
Tambahan/(Kurangan) Wang Tunai		75.11	52.20	(22.91)	(30.5)

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

4.8 AKAUN MEMORANDUM

Akaun Memorandum menunjukkan baki aset dan tanggungan Kerajaan yang boleh dilupuskan atau perlu dilunaskan pada masa akan datang yang tidak dinyatakan dalam Lembaran Imbangian.

4.8.1 Pinjaman Boleh Dituntut

Pinjaman Boleh Dituntut adalah merupakan pinjaman yang diberikan oleh Kerajaan Negeri kepada Agensi dan Pihak Berkuasa Tempatan yang menggunakan sumber Kerajaan Negeri atau pinjaman yang diperoleh daripada Kerajaan Persekutuan. Pada akhir tahun 2008, baki Pinjaman Boleh Dituntut yang diperoleh daripada dua sumber ini meningkat sejumlah RM110.31 juta atau 17% daripada RM650.64 juta pada tahun 2007 kepada RM760.95 juta pada tahun 2008. Peningkatan ini disebabkan oleh pemberian tambahan pinjaman berperingkat kepada Lembaga Air Perak berjumlah RM134.12 juta yang dibiayai daripada Akaun Hasil Disatukan dan lain-lain pemberian kepada Pihak Berkuasa Tempatan yang dibiayai daripada Kumpulan Wang Amanah Disatukan.

- a) Manakala analisis perbandingan baki Pinjaman Boleh Dituntut bagi tahun 2004 hingga tahun 2008 menunjukkan peningkatan baki Pinjaman Boleh Dituntut bagi setiap tahun. Kedudukan baki Pinjaman Boleh Dituntut bagi tahun 2004 hingga 2008 adalah seperti di **Jadual 4.28**.

Jadual 4.28
Baki Pinjaman Boleh Dituntut Oleh Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2004 Hingga 2008

Bil.	Agensi	Baki Pinjaman Boleh Dituntut				
		2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)	2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)
1.	Lembaga Air Perak	222.38	341.88	449.43	589.25	706.06
2.	Perbadanan Kemajuan Negeri Perak	16.63	16.63	15.34	15.35	15.35
3.	Majlis Bandar Raya Ipoh	16.24	11.14	11.04	11.04	11.54
4.	Yayasan Perak	18.93	7.83	7.80	7.80	7.75
5.	Majlis Daerah Kinta Barat	0	0	1.24	4.25	3.90
6.	Majlis Perbandaran Manjung	4.00	5.65	6.14	4.83	3.58
7.	Majlis Daerah Kinta Selatan	2.42	3.87	3.90	3.70	3.14

Bil.	Agensi	Baki Pinjaman Boleh Dituntut				
		2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)	2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)
8.	Majlis Daerah Tanjung Malim	0.73	0.59	0.66	1.02	3.04
9.	Perbadanan Pembangunan Pertanian Negeri Perak	11.49	9.41	7.24	4.99	2.65
10.	Majlis Daerah Perak Tengah	2.88	2.73	2.73	2.62	2.51
11.	Majlis Perbandaran Teluk Intan	0	0	0	0.79	1.43
12.	Perbadanan Setiausaha Kerajaan Negeri Perak	0	14.09	5.0	5.0	0
13.	Majlis Perbandaran Taiping	0.11	0.04	0	0	0
14.	Majlis Daerah Tapah	0.15	0	0	0	0
15.	Majlis Daerah Kerian	0.05	0.01	0	0	0
Jumlah		296.01	413.87	510.52	650.64	760.95

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

- b) Pada tahun 2008, Agensi Kerajaan Negeri sepatutnya membayar ansuran pinjaman Kerajaan Negeri berjumlah RM35.89 juta yang terdiri daripada bayaran anuiti tahun semasa sejumlah RM26.37 juta dan tunggakan tahun 2007 berjumlah RM9.52 juta. Kedudukan ansuran pinjaman Agensi yang sepatutnya dijelaskan kepada Kerajaan Negeri berbanding dengan bayaran sebenar yang telah dibuat pada tahun 2008 adalah seperti di **Jadual 4.29**.

Jadual 4.29
Kedudukan Tunggakan Bayaran Balik Pinjaman Pada Tahun 2008

Bil.	Agensi	Tunggakan Pada 1.1.2008 (RM Juta)	Anuiti 2008 (RM Juta)	Jumlah Patut Dijelaskan Tahun 2008 (RM Juta)	Jumlah Telah Dijelaskan Tahun 2008 (RM Juta)	Tunggakan Akhir Tahun 2008 (RM Juta)
Pihak Berkuasa Tempatan						
1.	Majlis Daerah Perak Tengah	0	0.13	0.13	0.13	0
2.	Majlis Daerah Kinta Selatan	0	0.71	0.71	0.71	0
3.	Majlis Daerah Kinta Barat	0	0.52	0.52	0.52	0
4.	Majlis Daerah Tanjung Malim	0	0.09	0.09	0.09	0
5.	Majlis Perbandaran Manjung	0	1.45	1.45	1.45	0
Badan Berkanun Negeri						
1.	Yayasan Perak	6.47	0.25	6.72	0.05	6.67
2.	Perbadanan Pertanian Negeri Perak	0	2.54	2.54	2.54	0
3.	Perbadanan Kemajuan Negeri Perak	3.05	3.37	6.42	0	6.42
4.	Lembaga Air Perak	0	17.31	17.31	17.31	0
Jumlah		9.52	26.37	35.89	22.8	13.09

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

Jadual 4.29 di atas menunjukkan tunggakan bayaran Balik Pinjaman Boleh Dituntut pada tahun 2008 mencatatkan peningkatan sejumlah RM3.57 juta atau 37.5% berbanding tunggakan bayaran balik pada tahun 2007 iaitu sejumlah RM9.52 juta. Peningkatan ini adalah disebabkan Perbadanan Kemajuan Negeri Perak tidak membuat pembayaran balik pinjaman dan penjadualan semula bayaran balik pinjaman ke atas jumlah pinjaman yang matang pada tahun 2008. Manakala Yayasan Perak hanya membayar RM50,000 iaitu sebahagian daripada jumlah bayaran balik pinjaman yang sepatutnya.

- c) Analisis perbandingan tunggakan bayaran balik Pinjaman Boleh Dituntut bagi tahun 2004 hingga tahun 2008 menunjukkan penurunan pada tahun 2005 dan 2006 dan meningkat semula pada tahun 2007 dan 2008. Kedudukan tunggakan bayaran balik pinjaman Agensi kepada Kerajaan Negeri bagi tahun 2004 hingga 2008 adalah seperti di **Jadual 4.30**.

Jadual 4.30
Tunggakan Bayaran Balik Pinjaman Bagi Tahun 2004 Hingga 2008

Bil.	Pinjaman	Tahun				
		2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)	2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)
Pihak Berkuasa Tempatan						
1.	Majlis Daerah Kerian	0.01	0	0	0	0
2.	Majlis Daerah Perak Tengah	1.37	1.55	0	0	0
3.	Majlis Perbandaran Taiping	0.04	0	0	0	0
4.	Majlis Daerah Tapah	0.15	0	0	0	0
Badan Berkanun Negeri						
1.	Yayasan Perak	7.28	7.21	6.23	6.47	6.67
2.	Perbadanan Kemajuan Negeri Perak	18.52	19.34	3.05	3.05	6.42
Jumlah		27.37	28.10	9.28	9.52	13.09

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

4.8.2 Hutang Awam Kerajaan Negeri

Kerajaan Negeri dari semasa ke semasa menerima pinjaman daripada Kerajaan Persekutuan bagi membiayai projek pembangunannya. Pada tahun 2008, baki hutang Kerajaan Negeri kepada Kerajaan Persekutuan telah meningkat sejumlah RM70.12 juta atau 9.2% menjadi RM830.59 juta berbanding RM760.47 juta pada tahun 2007. Peningkatan ini disebabkan penerimaan pinjaman secara berperingkat berjumlah RM102 juta bagi Projek Bekalan Air. Kedudukan hutang Kerajaan Negeri pada tahun 2008 berbanding tahun 2007 adalah seperti di **Jadual 4.31**.

Jadual 4.31
Kedudukan Hutang Awam Kerajaan Negeri Pada Tahun 2008 Berbanding 2007

Bil.	Butiran Pinjaman	Baki Pinjaman		Peningkatan/ (Penurunan)	
		2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Rancangan Perumahan Awam	46.02	39.30	(6.72)	(14.6)
2.	Rancangan Pembangunan Perusahaan	7.22	6.22	(1.00)	(13.9)
3.	Rancangan Pembinaan Kedai dan Lain	30.94	28.94	(2.00)	(6.5)
4.	Projek Skim Pertapakan Kemudahan	1.81	1.71	(0.10)	(5.5)
5.	Projek Bekalan Air	674.48	754.42	79.94	11.9
Jumlah		760.47	830.59	70.12	9.2

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

- a) Manakala analisis perbandingan baki hutang awam bagi tahun 2004 hingga tahun 2008 menunjukkan peningkatan pada setiap tahun. Kedudukan baki hutang awam bagi tahun 2004 hingga 2008 adalah seperti di **Jadual 4.32**.

Jadual 4.32
Kedudukan Hutang Awam Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2004 Hingga 2008

Bil.	Perkara	Tahun				
		2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)	2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)
1.	Rancangan Perumahan Awam	61.61	58.56	52.31	46.02	39.30
2.	Rancangan Pembangunan Perusahaan	9.95	9.08	8.17	7.22	6.22
3.	Rancangan Pembinaan Kedai Dan Lain	38.31	35.24	32.94	30.94	28.94
4.	Projek Skim Pertapakan Kemudahan	2.11	2.01	1.91	1.81	1.71
5.	Projek Bekalan Air	314.57	387.47	581.69	674.48	754.42
Jumlah		426.55	492.36	677.02	760.47	830.59

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

- b) Kerajaan Negeri tidak mempunyai tunggakan bayaran balik pinjaman kepada Kerajaan Persekutuan bagi tahun 2004 hingga tahun 2008. Kerajaan Negeri telah menjelaskan hutang awam termasuk faedah sejumlah RM33.99 juta terhadap 73 pinjaman mengikut Jadual bayaran balik pinjaman.

4.8.3 Tunggakan Hasil

Peraturan mengenai tunggakan hasil dinyatakan dalam Arahan Perbendaharaan 89A, yang menghendaki setiap Pegawai Pengawal menghantar suatu penyata mengenai apa-apa hasil yang sepatutnya diterima pada 31 Disember kepada Akauntan Negeri dengan salinannya kepada Jabatan Audit Negara. Pekeliling Perbendaharaan Bil. 3 Tahun 2008 juga menjelaskan dasar dan tatacara Akaun Belum Terima di mana tunggakan hasil adalah sebahagian daripadanya. Selain itu, Surat Arahan Bagi Penutupan Akaun Negeri iaitu melalui Pekeliling Kewangan Negeri Perak Bil. 8 Tahun 2008 telah menetapkan kewajipan mengemukakan Penyata Tunggakan Hasil. Tunggakan hasil negeri Perak telah meningkat sejumlah RM28.52 juta atau 14.1% menjadi RM230.68 juta pada tahun 2008 berbanding RM202.16 juta pada tahun 2007. Lima Jabatan yang mempunyai tunggakan hasil yang tertinggi adalah seperti di **Jadual 4.33**.

Jadual 4.33
Tunggakan Hasil Negeri Yang Tertinggi
Mengikut Jabatan Pada Tahun 2008

Bil.	Pejabat/Jabatan	Tunggakan Hasil (RM Juta)
1.	Pejabat Daerah dan Tanah Manjung	46.7
2.	Pejabat Daerah dan Tanah Ipoh	46.6
3.	Pejabat Setiausaha Kerajaan Perak	27.5
4.	Pejabat Daerah dan Tanah Kinta	24.6
5.	Pejabat Daerah dan Tanah Hilir Perak	16.0

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

Manakala analisis perbandingan tunggakan hasil bagi tahun 2004 hingga 2008 menunjukkan penurunan pada tahun 2004 hingga 2005 dan berlaku peningkatan mulai tahun 2006 hingga 2008. Butiran tersebut adalah seperti di **Jadual 4.34**.

Jadual 4.34
Kedudukan Tunggakan Hasil Bagi Tahun 2004 Hingga 2008

Bil.	Perkara	Baki Tunggakan				
		2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	2006 (RM Juta)	2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)
1.	Cukai Tanah	141.05	136.74	161.17	169.25	196.05
2.	Ansuran Sewa Beli Rancangan Perumahan Awam	26.32	27.46	26.67	26.78	27.49
3.	Hasil-hasil Lain	21.05	20.83	5.78	6.13	7.14
Jumlah		188.42	185.03	193.62	202.16	230.68

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

Oleh itu, analisis perbandingan antara kutipan hasil sebenar pada tahun 2008 berbanding tunggakan hasil pada tahun 2008 adalah baik kerana kutipan hasil meningkat sejumlah RM100.40 juta berbanding tunggakan hasil mencatatkan peningkatan sejumlah RM28.52 juta.

4.9 RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Secara keseluruhannya, analisis Audit mendapati kedudukan kewangan Kerajaan Negeri Perak adalah baik. Kedudukan kewangan Kerajaan Negeri betambah baik berbanding tahun 2007. Kedudukan Kumpulan Wang Disatukan pada tahun 2008 berjumlah RM774.57 juta meningkat sejumlah RM9 juta atau 1.2% berbanding RM765.57 juta pada tahun 2007. Kecairan tunai Kerajaan Negeri adalah baik kerana kecairan tunai masih berupaya untuk menampung tanggungan semasa. Jumlah kutipan hasil pada tahun 2008 juga telah mencatatkan peningkatan sejumlah RM100.40 juta atau 18.6%. Bagaimanapun, tindakan yang lebih berkesan perlu diambil untuk mengutip tunggakan hasil kerana jumlah tunggakan hasil berjumlah RM230.68 juta meningkat sejumlah RM28.52 juta atau 14.1% berbanding tahun 2007 berjumlah RM202.16 juta. Pelaburan pada tahun 2008 pula mencatatkan peningkatan sejumlah RM31.90 juta atau 4.6% kepada RM722.35 juta. Pelaburan saham juga memberikan pulangan yang baik, di mana lima syarikat memberikan pulangan dividen yang berterusan bagi tempoh lima tahun. Perbelanjaan mengurus mencatatkan peningkatan manakala Akaun Kena Bayar pada tahun 2008 mencatatkan penurunan. Baki Pinjaman Boleh Dituntut dan tunggakan Bayaran Balik Pinjaman Boleh Dituntut juga telah mencatatkan peningkatan. Bagaimanapun tindakan lebih tegas perlu diambil bagi menuntut tunggakan pinjaman daripada Yayasan Perak dan Perbadanan Kemajuan Negeri Perak yang berjumlah RM13.09 juta.

BAHAGIAN III

RANCANGAN PEMBANGUNAN

KERAJAAN NEGERI

BAHAGIAN III
RANCANGAN PEMBANGUNAN KERAJAAN NEGERI

5. PENCAPAIAN PELAKSANAAN PROJEK PEMBANGUNAN RANCANGAN MALAYSIA KESEMBILAN

5.1 Pelaksanaan Rancangan Malaysia Kesembilan (RMKe-9) Negeri Perak untuk tempoh lima tahun bermula pada tahun 2006. Rancangan ini digubal bagi menjelaskan strategi, program dan projek yang akan diperkenal dan dilaksanakan untuk mencapai objektif pembangunan Negeri Perak. Ia adalah signifikan ke arah menggerakkan Negeri Perak mencapai status negeri maju pada tahun 2015.

5.2 Bagi menjayakan RMKe-9, sejumlah siling peruntukan telah diluluskan oleh Kerajaan Negeri berjumlah RM1.31 bilion. Peruntukan ini telah diagihkan kepada 10 Jabatan/Pejabat. Pada tahun 2008, jumlah peruntukan yang diluluskan adalah berjumlah RM180.85 juta. Tiga daripada 10 Jabatan/Pejabat yang menerima peruntukan tertinggi adalah Jabatan Kerja Raya bagi menjalankan projek jalan dan bangunan berjumlah RM59.31 juta atau 32.8%, Pejabat Kewangan Negeri menerima peruntukan berjumlah RM52 juta atau 28.8% bagi menjalankan projek pelbagai dan Unit Perancang Ekonomi Negeri menerima peruntukan berjumlah RM27 juta atau 14.9% bagi menjalankan projek perkhidmatan masyarakat dan luar bandar.

5.2.1 Sebanyak 743 projek telah dirancang dalam RMKe-9 untuk dilaksanakan oleh 10 Jabatan/Pejabat. Semakan Audit menunjukkan terdapat empat Jabatan/Pejabat menguruskan 20 dan lebih bilangan projek yang keseluruhan kos projek dianggarkan bernilai RM584.90 juta iaitu Jabatan Kerja Raya, Unit Perancang Ekonomi Negeri, Jabatan Pengairan Dan Saliran dan Jabatan Perhutanan.

5.2.2 Secara keseluruhannya, kebanyakan Jabatan/Pejabat telah mencapai prestasi perbelanjaan yang baik. Tujuh Jabatan/Pejabat telah mencapai prestasi perbelanjaan melebihi 80% kecuali bagi tiga Jabatan/Pejabat lain. Prestasi perbelanjaan terendah ialah Jabatan Kehakiman Syariah membelanjakan RM1.83 juta atau 26.1% daripada peruntukan yang diluluskan berjumlah RM7 juta kerana dua projek iaitu pembinaan bangunan Mahkamah Rendah Seri Iskandar dan Mahkamah Rendah Taiping masih belum bermula. Sejumlah RM560.86 juta atau 86.4% telah dibelanjakan oleh 10 Jabatan/Pejabat setakat Disember 2008 daripada RM648.91 juta peruntukan yang diluluskan. Prestasi perbelanjaan pembangunan di bawah RMKe-9 adalah seperti di **Jadual 5.1**.

Jadual 5.1
Prestasi Perbelanjaan Pembangunan Di Bawah RMKe-9
Sehingga 31 Disember 2008

Bil.	Jabatan/Pejabat	Peruntukan RMKe-9 Yang Diluluskan (RM Juta)	Perbelanjaan Sehingga 31 Disember 2008 (RM Juta)	Pencapaian (%)
1.	Jabatan Perkhidmatan Veterinar	35.00	17.04	48.7
2.	Jabatan Kerja Raya	317.20	183.85	58.0
3.	Jabatan Pertanian	50.00	22.15	44.3

Bil.	Jabatan/Pejabat	Peruntukan RMKe-9 Yang Diluluskan (RM Juta)	Perbelanjaan Sehingga 31 Disember 2008 (RM Juta)	Pencapaian (%)
4.	Jabatan Perhutanan	45.00	33.48	74.4
5.	Jabatan Pengairan Dan Saliran	52.70	25.85	49.1
6.	Unit Perancang Ekonomi Negeri (Perkhidmatan Masyarakat dan Luar Bandar)	170.00	83.60	49.2
7.	Jabatan Agama Islam	125.00	14.39	11.5
8.	Kerajaan Tempatan dan Perumahan Awam	30.00	10.23	34.1
9.	Pejabat Kewangan Negeri (Pelbagai Projek)	467.10	168.44	36.1
10.	Jabatan Kehakiman Syariah	18.00	1.83	10.2
Jumlah		1,310.00	560.86	42.8

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak

5.2.3 Sejumlah 679 atau 91.4% daripada 743 projek yang dirancang telah berjaya dilaksanakan. Daripada jumlah tersebut sebanyak 624 atau 84% projek telah disiapkan sepenuhnya, 55 atau 7.4% projek sedang dilaksanakan. Manakala 64 atau 8.6% projek masih belum dimulakan kerana terdapat projek tertangguh, masih dalam perancangan dan ketiadaan peruntukan. Prestasi pelaksanaan projek sehingga akhir tahun 2008 adalah seperti di **Jadual 5.2**.

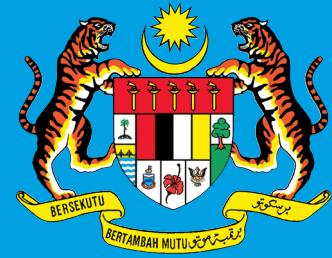
Jadual 5.2
Status Pencapaian Pelaksanaan Projek RMKe-9 Sehingga 31 Disember 2008

Bil.	Nama Jabatan/Pejabat	Sedang Dilaksanakan	Dahulu Jadual	Lewat Jadual	Belum Mula	Siap Sebenar	Jumlah
1.	Jabatan Kerja Raya	8	2	0	46	38	94
2.	Unit Perancang Ekonomi Negeri (Perkhidmatan Masyarakat Dan Luar Bandar)	18	0	0	1	506	525
3.	Jabatan Pengairan Dan Saliran	17	0	0	1	2	20
4.	Jabatan Pertanian	0	0	0	0	10	10
5.	Kerajaan Tempatan dan Perumahan Awam	0	0	0	0	16	16
6.	Jabatan Perkhidmatan Veterinar	0	0	0	0	14	14
7.	Jabatan Perhutanan	0	0	0	0	26	26
8.	Jabatan Agama Islam	1	2	0	14	2	19
9.	Jabatan Kehakiman Syariah	0	0	1	2	1	4
10.	Pejabat Kewangan Negeri (Pelbagai Projek)	6	0	0	0	9	15
Jumlah		50	4	1	64	624	743

Sumber: Unit Perancang Ekonomi Negeri Perak

5.3 RUMUSAN

Prestasi perbelanjaan RMKe-9 belum dapat dinilai secara menyeluruh kerana tahun 2008 adalah tahun ketiga RMKe-9. Bagaimanapun sehingga tahun 2008, sebanyak 679 projek atau 91.4% daripada 743 projek yang diluluskan telah dilaksanakan manakala projek lain sama ada ditangguhkan atau masih di peringkat perancangan. Prestasi perbelanjaan setakat 31 Disember 2008 adalah berjumlah RM560.86 juta atau 42.8% daripada RM1.31 bilion peruntukan yang diluluskan.

BAHAGIAN IV

PENCAPAIAN

PENGURUSAN KEWANGAN

JABATAN/AGENSI NEGERI

BAHAGIAN IV
PENCAPAIAN PENGURUSAN KEWANGAN
JABATAN/AGENSI NEGERI

6. PELAKSANAAN INDEKS AKAUNTABILITI (AI)

6.1 Seksyen 15(A) Akta Acara Kewangan, 1957 dan Arahan Perbendaharaan telah menetapkan tugas dan tanggungjawab Pegawai Pengawal di sesebuah Kementerian/Jabatan bagi menjamin wujudnya akauntabiliti pengurusan kewangan Kerajaan. Antara lain, Pegawai Pengawal adalah bertanggungjawab untuk menentukan bahawa peruntukan kewangan dan sumber lain yang secukupnya diperoleh, diguna dan diperakaunkan mengikut peraturan kewangan.

6.2 Selaras dengan perkara 106 dan 107 Perlembagaan Persekutuan serta Akta Audit 1957, setiap tahun Jabatan Audit Negara telah menjalankan pengauditan terhadap Penyata Kewangan Kerajaan Negeri, pematuhan kepada undang-undang dan peraturan kewangan serta aktiviti Jabatan/Agensi Negeri dan mengemukakan laporan mengenainya untuk dibentangkan di Parlimen dan Dewan Undangan Negeri.

6.3 Bagi memenuhi kehendak undang-undang yang tersebut di atas, setiap tahun Jabatan Audit Negara telah menjalankan pengauditan terhadap pengurusan kewangan di Jabatan/Agensi Negeri untuk menentukan tahap pematuhan terhadap undang-undang dan peraturan yang berkaitan. Berdasarkan kepada pengauditan tersebut, didapati bahawa masih ada Jabatan/Agensi Negeri yang tidak serius dalam meningkatkan pencapaian pengurusan kewangan walaupun telah diberi teguran oleh Jabatan Audit Negara berulang kali. Ini dapat digambarkan daripada kelemahan-kelemahan yang dibangkitkan setiap tahun yang mana ia adalah berkisar kepada isu-isu yang sama.

6.4 Sebagai satu usaha untuk meningkatkan tahap motivasi Jabatan/Agensi Negeri agar lebih gigih memperbaiki, mempertingkat dan memperkasakan pencapaian pengurusan kewangan masing-masing pada masa akan datang, Jabatan Audit Negara telah memutuskan untuk melaksanakan sistem penarafan berdasarkan indeks akauntabiliti. Jabatan/Agensi Negeri yang diberi tahap penarafan yang cemerlang boleh dijadikan sebagai tanda aras/*role model* kepada Jabatan/Agensi Negeri yang lain.

6.5 Melalui pelaksanaan sistem penarafan ini, setiap pematuhan terhadap peraturan kewangan bagi enam aspek kawalan utama diberikan markah. Aspek tersebut ialah kawalan pengurusan, kawalan bajet, kawalan terimaan, kawalan perbelanjaan, pengurusan Akaun Amanah/Kumpulan Wang Amanah serta pengurusan aset, inventori dan stor. Bagi Agensi Negeri kawalan tambahan iaitu terhadap pengurusan pelaburan, pengurusan pinjaman dan pengurusan penyata kewangan turut dinilai. Secara umumnya, sesuatu Jabatan/Agensi Negeri diberi tahap pencapaian pengurusan kewangan berdasarkan markah keseluruhan seperti di **Jadual 6.1**.

Jadual 6.1
Tahap Pencapaian Pengurusan Kewangan

Markah Keseluruhan (%)	Tahap	Penarafan
90 - 100	Sangat Baik	
70 - 89	Baik	
50 - 69	Memuaskan	
49 ke bawah	Tidak Memuaskan	

6.6 OBJEKTIF PENGAUDITAN

Bagi membolehkan penarafan diberi kepada tahap pengurusan kewangan Jabatan/Agensi Negeri, pengauditan telah dijalankan untuk menentukan sama ada:

- a) Wujudnya struktur dan sistem pengurusan kewangan yang berkesan.
- b) Wujudnya sistem kawalan dalaman yang berkesan terhadap kutipan hasil, perbelanjaan serta pengurusan akaun amanah, aset dan inventori, pelaburan serta pinjaman.
- c) Pengurusan kewangan mematuhi undang-undang dan peraturan yang ditetapkan.
- d) Rekod-rekod yang berkaitan diselenggarakan dengan lengkap dan kemas kini.

6.7 SKOP DAN KAEADAH PENGAUDITAN

6.7.1 Pada tahun 2008, pengauditan telah dijalankan di Pejabat Kewangan Negeri, Perbadanan Kemajuan Negeri Perak, Majlis Agama Islam Dan Adat Melayu Perak, Jabatan Mufti Negeri, Jabatan Pertanian Negeri, Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri, Jabatan Mineral Dan Geosains Negeri, Pejabat Daerah Dan Tanah Batu Gajah, Pejabat Daerah Dan Tanah Sungai Siput, Yayasan Perak, Lembaga Air Perak, Majlis Daerah Tapah dan Majlis Daerah Lenggong.

6.7.2 Pengauditan telah dijalankan dengan memberi tumpuan terhadap enam aspek kawalan utama iaitu kawalan pengurusan, kawalan bajet, kawalan terimaan, kawalan perbelanjaan, pengurusan akaun amanah/kumpulan wang amanah serta pengurusan aset, inventori dan stor. Bagi Agensi Negeri, kawalan tambahan iaitu terhadap pengurusan pelaburan, pengurusan pinjaman dan pengurusan penyata kewangan turut diaudit.

6.7.3 Bagi menilai tahap kawalan yang telah diwujudkan bagi setiap aspek kawalan utama yang tersebut di atas, pengauditan telah dijalankan dengan menyemak rekod dan dokumen kewangan bagi tahun 2008 di Jabatan/Agensi Negeri. Selain itu, semakan juga dibuat terhadap Penyata Kewangan Agensi Negeri Tahun 2007 dan 2008 bagi menentukan kedudukan pencapaian pengurusan kewangan Jabatan/Agensi Negeri secara menyeluruh.

6.8 JENIS KAWALAN

Pelaksanaan sistem penarafan bagi Pejabat Kewangan Negeri, enam Jabatan Negeri, Perbadanan Kemajuan Negeri Perak, Majlis Agama Islam Dan Adat Melayu Perak, Yayasan Perak, Lembaga Air Perak, Majlis Daerah Tapah dan Majlis Daerah Lenggong adalah berdasarkan pengauditan terhadap tahap pencapaian pengurusan kewangan mengikut sembilan jenis kawalan yang mana berkaitan seperti berikut:

6.8.1 Kawalan Pengurusan Organisasi

Bagi menentukan sama ada struktur pengurusan kewangan yang berkesan telah diwujudkan, semakan Audit telah dijalankan terhadap empat aspek utama kawalan pengurusan iaitu struktur organisasi, sistem dan prosedur, keberkesanannya jawatankuasa yang diwujudkan dan Unit Audit Dalam serta pengurusan sumber manusia seperti berikut:

a) Struktur Organisasi

Bagi mewujudkan suatu struktur organisasi yang berkesan, Jabatan/Agenzi Negeri hendaklah memastikan pematuhan terhadap peraturan seperti berikut atau peraturan yang telah ditetapkan oleh Agenzi Negeri.

- i) Carta organisasi disediakan dengan lengkap dan kemas kini sepetimana yang ditetapkan di dalam Pekeliling Kemajuan Pentadbiran Awam Bil. 8 Tahun 1991.
- ii) Surat penurunan kuasa disediakan dengan lengkap dan sentiasa dikemaskinikan. Had-had kuasa dan tugas-tugas pegawai yang menjalankan tanggungjawab juga perlu dinyatakan dengan jelas. Seksyen 15A(2) Akta Acara Kewangan 1957, Arahan Perbendaharaan (AP) 11, AP 69 dan AP 101 adalah berkaitan.
- iii) Kehendak Pekeliling Kemajuan Pentadbiran Awam Bil. 8 Tahun 1991 dipatuhi. Pekeliling tersebut menetapkan Senarai Tugas bagi setiap pegawai perlu disediakan dengan lengkap dan jelas menunjukkan hubung kait antara penyelia dengan pegawai bawahan serta rakan sejawat dalam organisasi yang sama. Senarai tugas ini juga perlu sentiasa dikemaskinikan.
- iv) Kehendak Pekeliling Perkhidmatan Bil. 5 Tahun 2007 dipatuhi. Selaras dengan pekeliling tersebut, perancangan dan pelaksanaan pusingan kerja mengikut tempoh yang sesuai dalam pelbagai bidang tugas perlu dilaksanakan bagi membangunkan sumber manusia berpotensi serta berupaya menyumbang kepada kecemerlangan organisasi.

b) Sistem Dan Prosedur

Bagi memastikan sistem dan prosedur yang teratur telah diwujudkan, Jabatan/Agenzi Negeri hendaklah memastikan:

- i) Manual Prosedur Kerja disediakan dengan lengkap, kemas kini dan dikaji semula secara berterusan. Pekeliling Kemajuan Pentadbiran Awam Bil. 8 Tahun 1991 adalah berkaitan.
- ii) Fail Meja bagi setiap jawatan disediakan dengan lengkap, kemas kini dan memiliki kesemua 14 ciri-ciri asas Fail Meja yang ditetapkan. Pekeliling Kemajuan Pentadbiran Awam Bil. 8 Tahun 1991 adalah berkaitan.

- iii) Pemeriksaan mengejut (sepertimana yang ditetapkan di bawah Arahan Perbendaharaan 309) dijalankan secara berkala (tidak kurang dari sekali dalam enam bulan) terhadap peti besi, peti wang tunai, laci atau bekas-bekas lain yang diguna untuk menyimpan wang, setem atau barang-barang lain yang berharga. Hasil pemeriksaan itu hendaklah direkodkan dengan lengkap untuk memudahkan rujukan.
- iv) Garis Panduan Pengurusan Kewangan Dan Akaun dan Dokumen Kualiti yang disediakan oleh Agensi Negeri adalah lengkap dan kemas kini.

c) Jawatankuasa Yang Diwujudkan Dan Unit Audit Dalam

Kerajaan menetapkan pelbagai jawatankuasa berkaitan hal kewangan ditubuhkan di peringkat Jabatan/Agensi Negeri. Fungsi dan tanggungjawab jawatankuasa tersebut telah ditetapkan melalui surat pekeliling, arahan, garis panduan yang dikeluarkan dari semasa ke semasa. Bagi memastikan jawatankuasa-jawatankuasa yang telah diwujudkan berfungsi dengan berkesan, Kerajaan juga telah mengeluarkan Panduan Pengurusan Mesyuarat Dan Urusan Jawatankuasa-jawatankuasa Kerajaan melalui Pekeliling Kemajuan Pentadbiran Awam Bil. 2 Tahun 1991. Panduan ini menetapkan dengan jelas peranan pengerusi dan urus setia dalam sesuatu mesyuarat bagi memastikan keberkesanan jawatankuasa yang telah diwujudkan. Antara jawatankuasa/unit yang perlu diwujudkan bagi memantapkan tahap pengurusan kewangan adalah seperti berikut:

i) Jawatankuasa Pengurusan Kewangan Dan Akaun

Jawatankuasa Pengurusan Kewangan Dan Akaun (JPKA) ditubuhkan di setiap pusat tanggungjawab supaya dapat memantapkan lagi pengurusan kewangan dan akaun agensi-agensi Kerajaan. Seperti mana yang ditetapkan dalam Pekeliling Perbendaharaan Bil. 10 Tahun 2008 dan Pekeliling Kewangan Negeri Bil. 5 Tahun 2005, Jabatan/Agensi Negeri hendaklah memastikan seorang Pengerusi dan ahli-ahli jawatankuasa dilantik; bermesyuarat setiap tiga bulan; membincangkan perkara yang telah ditetapkan dan mengemukakan Laporan Suku Tahun dengan lengkap kepada pihak berkuasa berkenaan dalam tempoh yang ditetapkan.

ii) Unit Audit Dalam

Pekeliling Perbendaharaan Bil. 9 Tahun 2004 yang juga diguna pakai oleh Kerajaan Negeri menghendaki Unit Audit Dalam (UAD) ditubuhkan di Jabatan/Agensi Negeri untuk membantu Ketua Jabatan memantapkan pencapaian pengurusan dan memastikan pencapaian objektif organisasi secara cekap dan berhemat. Bagi melaksanakan fungsinya, UAD adalah bertanggungjawab menyediakan Rancangan Tahunan Audit Dalam, mengemukakan Rancangan Tahunan Audit Dalam kepada pengurusan atasan/Lembaga Pengarah, melaksanakan kerja pengauditan mengikut perancangan dan laporan dibentangkan di peringkat Jawatankuasa Audit. Manakala tanggungjawab Ketua Jabatan/Agensi adalah mengkaji dan meluluskan Rancangan Tahunan dan Laporan Tahunan Audit Dalam, memastikan tindakan susulan diambil terhadap pemerhatian/Laporan Audit Dalam dan memastikan anggota UAD

mempertingkatkan pengetahuan dan kemahiran yang diperlukan untuk melaksanakan tanggungjawab mereka secara berkesan.

iii) Jawatankuasa Keutuhan Pengurusan

Selaras dengan Arahan YAB Perdana Menteri No. 1 Tahun 1998 dan Siri 2 No. 1 Tahun 2000, Jawatankuasa Keutuhan Pengurusan (JKP) hendaklah ditubuhkan di peringkat Kerajaan/Jabatan/Agenzi Negeri bagi tujuan mewujudkan pentadbiran Kerajaan/Jabatan/Agenzi Negeri dan perkhidmatan awam yang cekap, berdisiplin serta berintegriti. Antara lainnya, Ketua Jabatan hendaklah melantik ahli-ahli jawatankuasa dan mempengerusikan mesyuarat berkenaan; bermesyuarat setiap tiga bulan; membincangkan perkara yang telah ditetapkan; menyediakan Laporan Suku Tahun dengan lengkap untuk dikemukakan kepada pihak berkuasa berkenaan dalam tempoh yang ditetapkan.

d) Pengurusan Sumber Manusia

Bagi memastikan pengurusan kewangan dikendalikan dengan baik, setiap Jabatan/Agenzi Negeri hendaklah menguruskan sumber manusianya dengan cekap seperti menentukan bilangan jawatan dan gred yang sesuai, jawatan diisi sepenuhnya dan latihan dalam bidang kewangan diberi kepada mereka yang terlibat. Jabatan/Agenzi Negeri juga dikehendaki memberi pengiktirafan kepada kakitangannya yang cemerlang dan sebaliknya mengambil tindakan tatatertib/surc妖 terhadap mereka yang didapati gagal/cuai melaksanakan tanggungjawab yang telah ditetapkan.

6.8.2 Kawalan Bajet

Bagi menentukan sama ada Kementerian/Jabatan telah menguruskan bajet dan peruntukannya dengan cekap, berhemat dan mengikut peraturan, semakan Audit telah dijalankan terhadap lima aspek utama kawalan bajet iaitu penyediaan bajet, pengagihan peruntukan, kelulusan pindah/tambah peruntukan, pemantauan kemajuan/prestasi bajet dan pelaporan mengenainya seperti berikut:

a) Penyediaan Bajet

Peraturan kewangan mengenai penyediaan bajet oleh setiap Jabatan/Agenzi Negeri dikeluarkan melalui Pekeliling Kewangan Negeri Perak Bil. 2 Tahun 2007 (Garis Panduan Bagi Penyediaan Cadangan Bajet Tahun 2008-2009). Selain itu, Arahan Perbendaharaan 29 hingga 52 juga menetapkan peraturan penyediaan anggaran hasil dan perbelanjaan. Antara lainnya, peraturan kewangan mengenai penyediaan bajet menetapkan perkara-perkara mengenai justifikasi setiap anggaran yang disediakan; ketepatan anggaran yang disediakan; prosedur kelulusan bajet di peringkat Jabatan Negeri serta pematuhan tempoh yang ditetapkan untuk mengemukakan bajet dan Perjanjian Program kepada Pegawai Kewangan Negeri.

b) Pengagihan Peruntukan

Pekeliling Kewangan Negeri Perak Bil. 1 tahun 2008 antara lainnya menetapkan bahawa Pegawai Pengawal perlu mengagihkan peruntukan kepada pemegang-pemegang waran tertentu sebaik sahaja Waran Am diterima. Mengikut AP 94 pula, pemegang waran

peruntukan tersebut boleh mengagihkan waran peruntukan/waran peruntukan kecil kepada pegawai yang berkenaan di mana perlu. Pengagihan waran ini perlu direkodkan dengan lengkap dan kemas kini.

c) Kelulusan Pindah/Tambahan Peruntukan

Peraturan kewangan mengenai pindah/tambah peruntukan antaranya menetapkan Waran Pindah Peruntukan hendaklah ditandatangani oleh Pegawai Pengawal sendiri atau bagi pihaknya oleh mana-mana pegawai bawahannya yang diberi kuasa secara bertulis. Semua pindah peruntukan hendaklah dibuat dalam tahun kewangan berkenaan dan semua Waran Pindah Peruntukan yang dikeluarkan hendaklah disampaikan kepada Perbendaharaan Negeri atau wakilnya tidak lewat dari 31 Disember bagi tahun kewangan berkenaan. Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan perlulah sentiasa mengawasi dan mengemas kini akaun serta memastikan pindah peruntukan dikemaskinikan dalam Buku Vot supaya kawalan perbelanjaan dapat diuruskan dengan berkesan. Peraturan juga menetapkan pindahan kepada butiran yang telah dikurangkan melalui pindah peruntukan atau pengurangan kepada butiran yang telah ditambah melalui pindah peruntukan adalah tidak dibenarkan kecuali mendapat kelulusan daripada Pegawai Kewangan Negeri terlebih dahulu.

d) Pemantauan Kemajuan/Prestasi Bajet

Peraturan kewangan menghendaki Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan memantau pelaksanaan projek pembangunan dengan rapi bagi memastikan ia dilaksanakan mengikut jadual. Bagi tujuan ini, Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan hendaklah memastikan data mengenai peruntukan dan perbelanjaan projek bagi setiap tahun diisi dan sentiasa dikemas kini dalam Sistem Pemantauan Projek II/kaedah lain yang diterima pakai; impak setiap aktiviti dinilai sekurang-kurangnya sekali dalam masa lima tahun dan memastikan perbelanjaan tidak melebihi peruntukan yang telah diluluskan.

e) Pelaporan

Pegawai Pengawal dikehendaki menyediakan beberapa jenis laporan seperti Laporan Perbelanjaan Dan Tanggungan serta laporan untuk Buku Anggaran Belanjawan Program Dan Prestasi. Laporan-laporan ini perlu dikemukakan kepada Pegawai Kewangan Negeri/Bendahari Negeri dalam tempoh yang ditetapkan. Pegawai Pengawal juga dikehendaki mengemukakan laporan mengenai keperluan aliran wang tunai yang disahkan olehnya kepada Pegawai Kewangan Negeri/Bendahari Negeri/Akauntan Negeri. Bagi Ketua Jabatan yang bukan Pegawai Pengawal, laporan-laporan berkenaan akan dikemukakan kepada Pegawai Pengawal berkenaan untuk disatukan.

6.8.3 Kawalan Terimaan

Bagi menentukan sama ada segala terimaan telah dikendalikan mengikut peraturan dan diakaunkan dengan sempurna, semakan Audit telah dijalankan terhadap lima aspek utama kawalan terimaan yang meliputi kawalan borang hasil, penerimaan wang, kemasukan kutipan ke bank, kawalan perakaunan terimaan/hasil dan penyediaan Akaun Belum Terima seperti berikut:

a) Kawalan Borang Hasil

Kawalan terhadap borang-borang hasil seperti buku resit adalah penting untuk memastikan ia tidak disalahgunakan.

b) Penerimaan Wang

Setiap Jabatan/Agensi Negeri perlu memastikan pegawaiannya yang dipertanggungjawabkan dengan urusan penerimaan wang mematuhi peraturan kewangan yang berkaitan. Semakan Audit telah dijalankan terhadap empat aspek kawalan dalaman yang ditetapkan dalam Arahan Perbendaharaan atau peraturan yang ditetapkan oleh Agensi Negeri bagi penerimaan wang iaitu dari segi kebenaran/kelulusan menerima wang, ciri-ciri keselamatan semasa menerima kutipan, kawalan penerimaan melalui mel dan penerimaan wang di kaunter.

c) Kemasukan Kutipan Ke Bank

Arahan Perbendaharaan telah menetapkan peraturan mengenai kemasukan wang kutipan ke bank bagi memastikan ketepatan dan keselamatan wang berkenaan. Antaranya adalah mengenai penetapan tempoh memasukkan wang ke bank; kawalan keselamatan penghantaran wang dan penyelenggaraan rekod mengenainya; semakan oleh pegawai bertanggungjawab terhadap slip kemasukan wang ke bank dan keselamatan wang yang tidak sempat dimasukkan ke bank.

d) Kawalan Perakaunan Terimaan/Hasil

Bagi memastikan peraturan mengenai perakaunan terimaan/hasil yang ditetapkan dalam Arahan Perbendaharaan dipatuhi, semakan Audit telah dijalankan terhadap penyerahan Akaun Tunai Bulanan kepada Perbendaharaan Negeri; ketepatan penyediaan Penyata Penyesuaian Hasil Bulanan dan ketepatan Buku Tunai yang diselenggarakan oleh Jabatan Negeri. Bagi Agensi Negeri yang mempunyai Garis Panduan Pengurusan Kewangan Dan Akaun atau Dokumen Kualiti, semakan Audit juga telah dijalankan terhadap pematuhan terhadap peraturan kawalan perakaunan terimaan/hasil yang telah ditetapkan.

e) Akaun Belum Terima

Dasar dan tatacara bagi menyelenggara dan melaporkan Akaun Belum Terima (ABT) ditetapkan oleh Kerajaan melalui Pekeliling Perbendaharaan Bil. 3 Tahun 2008 dan beberapa Arahan Perbendaharaan. Antara peraturan yang ditetapkan mengenai pengurusan ABT adalah penyediaan Penyata Tunggakan Hasil atau Penyata Akaun Belum Terima yang lengkap dan kemas kini; penyerahan Penyata Akaun Belum Terima kepada Perbendaharaan Negeri dan Jabatan Audit Negeri dalam tempoh ditetapkan dan tindakan susulan diambil terhadap jumlah terimaan/hasil yang tertunggak.

6.8.4 Kawalan Perbelanjaan

Bagi menentukan sama ada semua perbelanjaan mengurus dan pembangunan telah dibuat mengikut peraturan yang ditetapkan dan diperakaunkan dengan tepat, semakan Audit telah dijalankan terhadap tiga aspek utama kawalan perbelanjaan iaitu perakaunan, pengurusan perolehan dan pengurusan bayaran seperti berikut:

a) Perakaunan

Semakan Audit telah dibuat untuk menentukan sejauh mana Buku Vot dan Penyata Penyesuaian Perbelanjaan diselenggarakan oleh Jabatan/Agensi Negeri mengikut peraturan yang ditetapkan di dalam Pekeliling dan Arahan Perbendaharaan yang berkaitan atau peraturan kewangan yang ditetapkan oleh Agensi Negeri.

b) Pengurusan Perolehan

Setiap tahun, Jabatan/Agensi Negeri membelanjakan jutaan ringgit untuk tujuan perolehan bekalan, perkhidmatan dan kerja. Bagi menentukan sejauh mana pengurusan perolehan Jabatan/Agensi Negeri telah mematuhi peraturan yang berkaitan, semakan Audit telah dibuat terhadap pengurusan pembelian terus, sebut harga, tender, kontrak dan kontrak pusat.

c) Pengurusan Bayaran

Semakan Audit telah dijalankan terhadap kawalan dalaman bagi proses bayaran; kesempurnaan bayaran yang memerlukan kelulusan khas; penyediaan dan penyimpanan daftar/rekod pembayaran dan Daftar Bil; bayaran pukal serta panjar wang runcit.

6.8.5 Pengurusan Akaun Amanah/Kumpulan Wang Amanah Dan Deposit

Pengurusan dan kawalan terhadap akaun amanah/kumpulan wang amanah adalah penting untuk menentukan ia diurus dengan teratur, mengikut pekeliling dan arahan amanah yang ditetapkan serta diakaunkan dengan betul dan kemas kini. Semakan Audit telah dijalankan terhadap perkara seperti berikut:

a) Kumpulan Wang Amanah/Akaun Amanah

Tatacara pengurusan akaun amanah ditetapkan melalui Surat Pekeliling Perbendaharaan Bil. 18 Tahun 2001. Semakan Audit telah dijalankan terhadap pengendalian Kumpulan Wang Amanah/Akaun Amanah di Jabatan/Agensi Negeri dari segi penyediaan dan penyerahan Penyata Tahunan untuk diaudit serta kesempurnaan rekod perakaunan/penyata penyesuaian akaun/transaksi akaun.

b) Pengurusan Kumpulan Wang Pinjaman

Jabatan/Agensi Negeri perlu menguruskan kumpulan wang pinjaman dan pendahuluan diri/pelbagai mengikut Pekeliling/Surat Pekeliling Perbendaharaan yang berkaitan seperti berikut atau peraturan yang telah ditetapkan oleh Agensi Negeri berkaitan:

- i) Pinjaman kenderaan hendaklah diuruskan berdasarkan peraturan yang ditetapkan dalam Pekeliling Perbendaharaan Bil. 7 dan 8 Tahun 1993.
- ii) Pinjaman komputer hendaklah diuruskan berdasarkan peraturan yang ditetapkan dalam Pekeliling Perbendaharaan Bil. 8 Tahun 1992.
- iii) Pendahuluan diri hendaklah diuruskan berdasarkan peraturan yang ditetapkan dalam Surat Pekeliling Perbendaharaan Bil. 2 Tahun 1993.

- iv) Pendahuluan pelbagai hendaklah diuruskan berdasarkan peraturan yang ditetapkan dalam Pekeliling Perbendaharaan Bil. 13 Tahun 1990.

c) Pengurusan Akaun Deposit

Tatacara dan pengurusan akaun deposit ditetapkan melalui Arahan Perbendaharaan 156 hingga 163. Manakala Agensi Negeri yang mempunyai peraturan kewangan dan perakaunan sendiri, pengurusan akaun deposit perlu mematuhi peraturan yang telah ditetapkan.

6.8.6 Pengurusan Aset Dan Stor

Aset dan inventori yang diperoleh untuk kegunaan pejabat perlu direkodkan, dikawal dan dipantau dengan sempurna bagi mengelakkan dari berlakunya pembaziran dan penyalahgunaannya. Sehubungan ini, semakan Audit telah dijalankan untuk menilai tahap pematuhan Jabatan/Agenzi Negeri kepada peraturan-peraturan yang ditetapkan dalam Pekeliling/Surat Pekeliling Perbendaharaan yang berkenaan dan Tatacara Pengurusan Stor atau peraturan yang ditetapkan oleh Agensi Negeri berhubung dengan perkara-perkara seperti berikut:

a) Kawalan Umum

Mengikut Pekeliling Perbendaharaan Bil. 5 Tahun 2007, Pegawai Pengawal hendaklah mewujudkan Unit Pengurusan Aset yang antaranya bertanggungjawab untuk mengurus pelantikan Pegawai Pemeriksa, Lembaga Pemeriksa dan Jawatankuasa Penyiasat. Unit tersebut juga diberi tanggungjawab menjadi Urus Setia kepada Jawatankuasa Pengurusan Aset Alih Kerajaan yang diwujudkan, menguruskan pelupusan, kehilangan dan hapus kira aset serta menyelaras penyediaan laporan mengenainya. Selain itu, Pegawai Pengawal juga hendaklah melantik seorang Pegawai Aset secara bertulis bagi setiap pusat tanggungjawab di bawahnya dan memastikan Pegawai Aset di peringkat Ibu Pejabat diberi tanggungjawab sebagai Setiausaha Jawatankuasa Pengurusan Aset Alih Kerajaan.

b) Penerimaan

Mengikut Pekeliling Perbendaharaan Bil. 5 Tahun 2007, seorang Pegawai Penerima hendaklah diberi kuasa untuk menerima dan mengesahkan aset yang diperoleh. Antara lainnya, tanggungjawab seseorang Pegawai Penerima adalah memastikan aset/bekalan pejabat diterima menepati spesifikasi, kualiti dan kuantiti yang telah ditetapkan sebelum pengesahan penerimaannya. Bagi membolehkan Pegawai Penerima membuat rujukan, sesalinan dokumen kontrak hendaklah disimpan oleh pegawai ini. Bagi penerimaan bekalan pejabat pula, Borang Terima Barang perlu disahkan dan direkodkan dalam Kad Kawalan Stok dan Kad Petak. Borang Laporan Penerimaan Aset Alih Kerajaan hendaklah disediakan, disahkan dan dihantar dengan serta merta kepada agen penghantaran atau syarikat pembekal. Aset hendaklah diterima berserta Surat Jaminan dan manual penggunaan/penyenggaraannya.

c) Pendaftaran

Pekeliling Perbendaharaan Bil. 5 Tahun 2007 menetapkan aset perlu didaftarkan dalam tempoh dua minggu dari tarikh pengesahan penerimaan. Aset tersebut juga perlu dilabelkan dengan tanda Hak Kerajaan dan nombor siri pendaftaran.

d) Penggunaan, Penyimpanan Dan Pemeriksaan Aset

Bagi memastikan penggunaan, penyimpanan dan pemeriksaan aset diurus dengan baik, setiap Jabatan/Agenzi Negeri hendaklah memastikan peraturan-peraturan seperti berikut yang ditetapkan dalam Pekeliling Perbendaharaan yang berkenaan dipatuhi:

- i) Pekeliling Perbendaharaan Bil. 5 Tahun 2007 menetapkan aset diguna hanya bagi tujuan rasmi sahaja dan mengikut tujuan asal perolehannya. Setiap aset hendaklah dikendalikan oleh pegawai yang mahir dan berkelayakan, pengeluaran/penggunaannya direkodkan dengan teratur serta kerosakan aset dilaporkan dengan menggunakan borang yang ditetapkan. Aset juga perlu disimpan di tempat yang selamat dan sesuai serta sentiasa di bawah kawalan pegawai yang bertanggungjawab.
- ii) Pekeliling tersebut juga menghendaki sekurang-kurangnya dua Pegawai Pemeriksa/Lembaga Verifikasi Stok dilantik secara bertulis. Pemeriksaan aset dilaksanakan sekurang-kurangnya satu kali setahun dan verifikasi stok dilaksanakan mengikut tempoh yang ditetapkan. Laporan Pemeriksaan Harta Modal dan Laporan Pemeriksaan Inventori disediakan dengan lengkap dan dikemukakan kepada Ketua Jabatan dan seterusnya kepada Perbendaharaan Negeri di mana berkenaan.
- iii) Pekeliling Perbendaharaan Bil. 2 Tahun 1980 menetapkan penggunaan kenderaan Jabatan dikawal dengan melantik seorang Pegawai Pengangkutan yang bertanggungjawab meluluskan kegunaan kenderaan dan menyediakan fail sejarah bagi setiap kenderaan, menyelenggarakan Buku Log dengan lengkap dan kemas kini serta menyediakan Cerakinan Bulanan Penggunaan Bahan Api setiap bulan bagi mengawal kegunaan bahan api.
- iv) Pekeliling Perbendaharaan Bil. 2 Tahun 1996 pula menetapkan penggunaan kenderaan pegawai Gred JUSA dikawal dengan teratur di mana pembelian minyak setahun tidak melebihi had yang ditetapkan/diluluskan.
- v) Selaras dengan kehendak Pekeliling Perbendaharaan Bil. 6 Tahun 1999, Kad Inden Minyak perlu dikawal dengan teratur melalui penyelenggaraan Buku Rekod Pergerakan Kad Inden yang lengkap dan kemas kini. Penyata pembelian atau penyata kad perlu disemak sebelum bayaran dilakukan.
- vi) Pekeliling Perbendaharaan Bil. 8 Tahun 1999 menetapkan kad elektronik bagi pembayaran tol dikawal dengan teratur dan rekod berhubung dengan penggunaannya diselenggarakan dengan lengkap dan kemas kini.

e) Penyenggaraan Aset

Bagi memastikan aset disenggarakan dengan baik, setiap Jabatan/Agenzi Negeri hendaklah memastikan:

- i) Senarai aset yang memerlukan penyenggaraan disediakan dengan lengkap dan kemas kini; jadual penyenggaraan disediakan dan dilaksanakan seperti dirancang; penyenggaraan direkod dengan betul dan lengkap; program penyenggaraan dinilai

dan penyenggaraan aset oleh pihak swasta diselia dan dipantau bagi memastikan syarat-syarat yang ditetapkan dalam perjanjian dipatuhi. Pekeliling Perbendaharaan Bil. 5 Tahun 2007 adalah berkaitan.

- ii) Kehendak Pekeliling Perbendaharaan Bil. 2 Tahun 1980 dipatuhi. Pekeliling ini menetapkan kenderaan perlu disenggarakan secara berjadual manakala kos penyenggaraan dan pembaikan perlu direkod dalam fail kenderaan dan Daftar Harta Modal. Kenderaan juga hendaklah disimpan dengan selamat.

f) Pelupusan

Bagi memastikan pelupusan aset diuruskan dengan teratur dan selaras dengan Pekeliling Perbendaharaan Bil. 5 Tahun 2007, setiap Jabatan/Agenzi Negeri hendaklah memastikan:

- i) Lembaga Pemeriksa dilantik untuk tempoh tidak melebihi dua tahun. Lembaga Pemeriksa perlu menyediakan jadual pemeriksaan dan ia perlu dilaksanakan dalam tempoh satu bulan dari tarikh arahan dikeluarkan. Laporan Lembaga Pemeriksa hendaklah disediakan dan di tandatangan. Lembaga Pemeriksa juga perlu mengesyorkan kaedah pelupusan yang sesuai.
- ii) Perakuan pelupusan aset mekanikal, teknikal, elektrikal dan elektronik disediakan oleh Jabatan/Pegawai Teknikal berkaitan. Manakala perakuan pelupusan aset itu disahkan oleh dua pegawai yang mempunyai tiga tahun pengalaman dan tidak terlibat dengan pengurusan aset berkenaan.
- iii) Kaedah pelupusan aset dibuat dengan teratur dan ia dilaksanakan dalam tempoh tiga bulan dari tarikh surat kelulusan dikeluarkan. Sijil Penyaksian Pemusnahan Aset Alih Kerajaan dan Sijil Pelupusan Aset disedia dan dikemukakan kepada pihak yang meluluskannya. Seterusnya, rekod aset yang telah diluluskan pelupusan itu perlu dikemaskinikan.

g) Kehilangan Dan Hapus Kira

Bagi memastikan kehilangan dan hapus kira aset diuruskan dengan teratur dan selaras dengan Pekeliling Perbendaharaan Bil. 5 Tahun 2007, setiap Jabatan/Agenzi Negeri hendaklah memastikan:

- i) Kehilangan aset dilaporkan kepada Ketua Jabatan dengan serta merta dan laporan polis dibuat dalam tempoh 24 jam dari waktu kehilangan. Ketua Pejabat menyedia Laporan Awal dan dikemukakan kepada Pegawai Pengawal dan Pegawai Kewangan Negeri dalam tempoh dua hari bekerja. Sesalinan Laporan Awal dikemukakan kepada Pegawai Pengawal, Pegawai Kewangan Negeri dan Ketua Audit Negara atau wakil tempatan Ketua Audit Negara.
- ii) Jawatankuasa Penyiasat dilantik secara bertulis oleh Pegawai Pengawal dalam tempoh dua minggu dari tarikh Laporan Awal disediakan. Laporan Akhir disediakan dalam tempoh dua bulan dari tarikh lantikan jawatankuasa tersebut walaupun Laporan Hasil Penyiasatan Polis belum diperoleh. Laporan Akhir yang lengkap hendaklah dikemukakan kepada pihak yang menerima Laporan Awal. Laporan ini perlu dikemukakan dalam tempoh empat bulan dari tarikh Laporan Awal dihantar.

6.8.7 Pengurusan Pelaburan

Pelaburan merupakan tindakan melabur dana bagi satu tempoh untuk memperoleh kadar pulangan yang dikehendaki dengan menyedari sepenuhnya risiko yang terbabit. Pelaburan yang dibuat hendaklah mengikut peraturan yang berkaitan. Rekod perlu diselenggarakan dengan lengkap dan kemas kini bagi memudahkan kawalan dan pemantauan. Antara elemen kawalan yang perlu diwujudkan adalah penubuhan Jawatankuasa Pelaburan yang berfungsi menguruskan pelaburan Agensi Negeri. Antara perkara yang perlu diberi perhatian adalah kuasa melabur, had pelaburan, sasaran pelaburan dan pemantauan pelaburan.

6.8.8 Pengurusan Pinjaman

Pinjaman dibuat bagi membiayai pelbagai projek untuk pembangunan ekonomi negeri, menampung perbelanjaan dan meningkatkan taraf pembangunan serta kemajuan penduduk. Pinjaman tersebut hendaklah digunakan mengikut maksud pinjaman dimohon. Antara perkara yang perlu diberi perhatian adalah kuasa untuk meminjam, penyelenggaraan rekod pinjaman yang lengkap dan kemas kini, perjanjian pinjaman disediakan dan mekanisme kawalan serta pemantauan pinjaman.

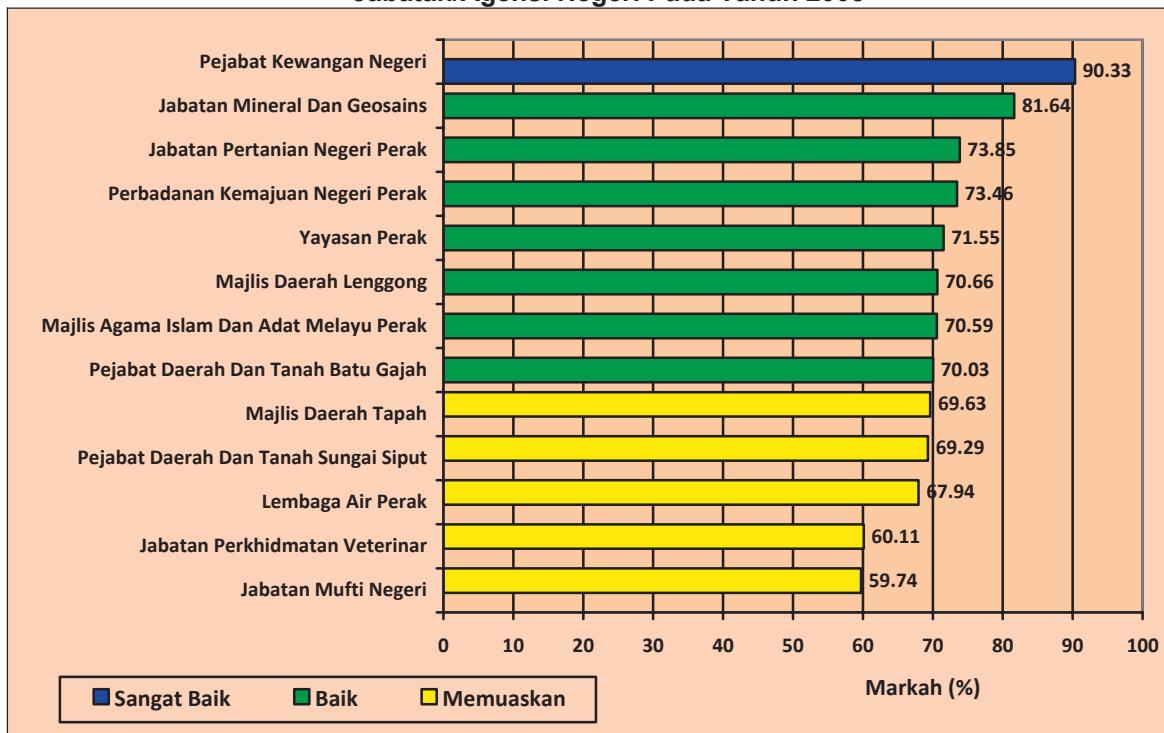
6.8.9 Penyata Kewangan

Pekeliling Perbendaharaan Bil. 4 Tahun 2007 menghendaki Agensi Negeri mengemukakan Penyata Kewangan kepada Ketua Audit Negara tidak lewat dari 30 April setiap tahun. Setiausaha Kerajaan Negeri Perak juga mendarahkan supaya Penyata Kewangan Tahunan Agensi Negeri dan Majlis Agama Islam Dan Adat Melayu Perak disediakan dan dikemukakan kepada Ketua Audit Negara pada atau sebelum 30 April mulai Penyata Kewangan tahun 2007. Ini membolehkan penyata kewangan dan laporan tahunan Agensi Negeri dibentangkan di Dewan Undangan Negeri pada tahun yang sama dan tidak lewat dari 31 Disember setiap tahun. Pekeliling ini bertujuan untuk meningkatkan akauntabiliti dan tadbir urus yang baik di semua Agensi Negeri. Di samping itu, pembentangan awal membolehkan *stakeholders* menilai prestasi Agensi Negeri yang lebih jelas, lengkap dan relevan.

6.9 TAHAP PENCAPAIAN PENGURUSAN KEWANGAN JABATAN/AGENSI NEGERI

Hasil daripada pengauditan yang telah dijalankan mendapati pencapaian pengurusan kewangan di Pejabat Kewangan Negeri adalah pada tahap sangat baik dengan diberi penarafan empat bintang. Bagi Perbadanan Kemajuan Negeri Perak, Majlis Agama Islam Dan Adat Melayu Perak, Jabatan Mineral Dan Geosains Negeri, Jabatan Pertanian Negeri Perak, Pejabat Daerah dan Tanah Batu Gajah, Yayasan Perak dan Majlis Daerah Lenggong adalah pada tahap baik dengan diberi penarafan tiga bintang manakala Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri, Jabatan Mufti, Pejabat Daerah Dan Tanah Sungai Siput, Majlis Daerah Tapah dan Lembaga Air Perak mencapai tahap memuaskan dengan diberi penarafan dua bintang. Tahap pencapaian pengurusan kewangan keseluruhan Jabatan/Agensi Negeri yang diaudit adalah seperti di **Carta 6.1**.

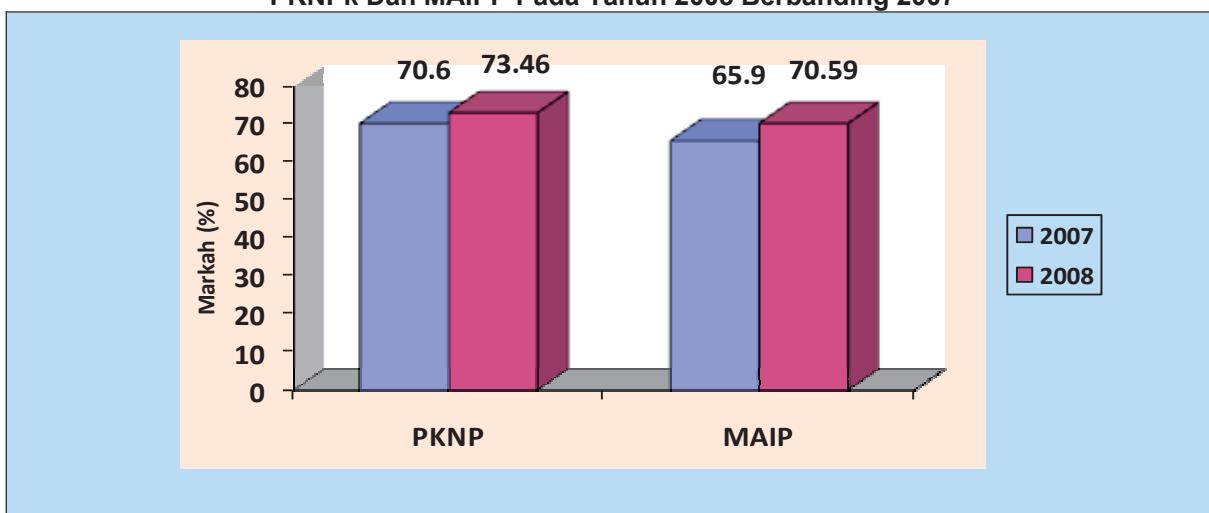
Carta 6.1
Tahap Pencapaian Pengurusan Kewangan Berdasarkan Indeks Akauntabiliti
Jabatan/Agenzi Negeri Pada Tahun 2008

Sumber: Rekod Jabatan Audit Negara

Pencapaian pengurusan kewangan Perbadanan Kemajuan Negeri Perak (PKNP) dan Majlis Agama Islam Dan Adat Melayu Negeri Perak (MAI) telah menunjukkan peningkatan berbanding pencapaian pada tahun 2007. Penarafan Perbadanan Kemajuan Negeri Perak walaupun ada peningkatan pada tahun 2008 tetapi masih dalam tahap baik. Penambahbaikan yang telah dilakukan adalah terhadap kawalan pengurusan, kawalan terimaan, kawalan bajet serta pengurusan aset dan inventori. Manakala pencapaian pengurusan kewangan Majlis Agama Islam Dan Adat Melayu Negeri Perak meningkat dari tahap memuaskan kepada tahap baik. Ini disebabkan peningkatan pencapaian terhadap kawalan bajet, kawalan terimaan serta pengurusan aset dan inventori pada tahun 2008. Kedudukan tahap pencapaian indeks akauntabiliti bagi Perbadanan Kemajuan Negeri Perak dan Majlis Agama Islam Dan Adat Melayu Negeri Perak bagi tahun 2008 berbanding 2007 seperti di **Carta 6.2**.

Carta 6.2
Perbandingan Tahap Pencapaian Pengurusan Kewangan Berdasarkan
Indeks Akauntabiliti
PKNP Dan MAIP Pada Tahun 2008 Berbanding 2007

Sumber: Rekod Jabatan Audit Negara

6.10 RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Secara umumnya, pencapaian pengurusan kewangan di tujuh Jabatan dan enam Agensi Negeri bertambah baik. Pencapaian pengurusan kewangan di Pejabat Kewangan Negeri Perak adalah pada tahap sangat baik. Sebanyak tujuh Jabatan/Agensi Negeri pada tahap baik. Manakala lima Jabatan/Agensi Negeri mencapai tahap memuaskan. Pencapaian Jabatan/Agensi yang tidak dapat mencapai tahap sangat baik masih boleh dipertingkatkan lagi sekiranya Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan mengambil tindakan memperbetulkan kelemahan-kelemahan yang telah dibangkitkan dan mengambil tindakan *preventive* bagi memastikan kelemahan yang sama tidak berulang. Bagi memantapkan lagi pencapaian pengurusan kewangan, pertimbangan perlu diberi kepada perkara-perkara berikut:

- Jawatankuasa Audit diwujudkan dan dipertanggungjawabkan untuk memastikan kelemahan yang dibangkitkan dalam Laporan Ketua Audit Negara dapat diambil tindakan supaya tidak berulang.
- Pegawai Pengawal hendaklah memastikan jawatankuasa yang diwujudkan mematuhi Panduan Pengurusan Mesyuarat Dan Urusan Jawatankuasa-jawatankuasa Kerajaan yang dikeluarkan melalui Pekeliling Kemajuan Pentadbiran Awam Bil. 2 Tahun 1991.
- Pegawai Pengawal perlu memastikan Unit Audit Dalam (UAD) berfungsi dengan lebih cekap dan berkesan.
- Mengemas kini surat penurunan kuasa, manual prosedur kerja dan fail meja.
- Pematuhan terhadap peraturan kewangan mengenai pemeriksaan mengejut dan pengurusan aset hendaklah dilaksanakan.

BAHAGIAN V

PENYERAHAN, PENGESAHAN, PEMBENTANGAN PENYATA KEWANGAN DAN PRESTASI KEWANGAN AGENSI NEGERI

BAHAGIAN V **PENYERAHAN, PENGESAHAN, PEMBENTANGAN PENYATA KEWANGAN DAN** **PRESTASI KEWANGAN AGENSI NEGERI**

7. PENDAHULUAN

Selain daripada mengaudit penyata Kewangan Kerajaan Negeri, pengauditan juga dijalankan terhadap penyata kewangan agensi Kerajaan Negeri. Di negeri Perak, terdapat 31 agensi Kerajaan Negeri yang terdiri daripada 15 Badan Berkanun Negeri, satu Majlis Agama Islam dan 15 Pihak Berkuasa Tempatan.

7.1 PENG AUDITAN PENYATA KEWANGAN

Selaras dengan Seksyen 5(c) Akta Audit 1957, Jabatan Audit Negara menjalankan pengauditan terhadap penyata kewangan agensi Kerajaan Negeri yang bertujuan untuk memastikan segala akaun serta rekod kewangan di selenggara dengan teratur dan kemas kini. Sehingga akhir tahun 2007, Ketua Audit Negara bertanggungjawab melaksanakan pengauditan terhadap 15 Badan Berkanun Negeri, satu Majlis Agama Islam dan 15 Pihak Berkuasa Tempatan. Daripada jumlah tersebut, penyata kewangan bagi tiga Badan Berkanun Negeri dan satu Majlis Agama Islam diaudit terus oleh Jabatan Audit Negara. Firma Audit Swasta telah dilantik untuk menjalankan pengauditan terhadap 13 Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri dan 15 Penyata Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan. Pelantikan Firma Audit Swasta ini adalah selaras dengan peruntukan di bawah Seksyen 7(3), Akta Audit 1957 yang memberi kuasa kepada Ketua Audit Negara melantik pihak yang berkebolehan untuk menjalankan pengauditan bagi pihak beliau. Kerja pengauditan yang dilaksanakan oleh Firma Audit Swasta sentiasa dipantau oleh Jabatan Audit Negara melalui penyediaan Memorandum Perancangan Audit, lawatan dan perbincangan antara pihak Firma Audit Swasta dengan pegawai Jabatan Audit Negara serta penyediaan Borang Semakan yang perlu disertakan bersama Laporan Akhir yang dihantar kepada Jabatan Audit Negara.

7.2 KEDUDUKAN PENYERAHAN PENYATA KEWANGAN

7.2.1 Penyerahan Penyata Kewangan bagi 15 Badan Berkanun Negeri adalah tertakluk di bawah Enakmen yang ditetapkan. Bagi penyerahan Penyata Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan, ia tertakluk di bawah Seksyen 60(1), Akta Kerajaan Tempatan 1976 (Akta 171) dan bagi Majlis Agama Islam Dan Adat Melayu Perak pula, termaktub di bawah Enakmen Pentadbiran Agama Islam Perak 2004. Sehingga 31 Mei 2009, enam buah Badan Berkanun Negeri dan enam buah Pihak Berkuasa Tempatan iaitu Lembaga Kemajuan Penanam-penanam Padi Negeri Perak, Perbadanan Setiausaha Kerajaan Negeri Perak, Perbadanan Perpustakaan Awam Negeri Perak, Lembaga Air Perak, Kumpulan Wang Biasiswa Pengajian Tinggi Anak Melayu Perak, Kumpulan Wang Biasiswa Rakyat (Bukan Melayu) Negeri Perak, Majlis Perbandaran Teluk Intan, Majlis Daerah Gerik, Majlis Daerah Pengkalan Hulu, Majlis Perbandaran Kuala Kangsar, Majlis Perbandaran Manjung dan Majlis Perbandaran Taiping telah mengemukakan Penyata Kewangan bagi tahun berakhir

31 Disember 2008 dan semua 31 agensi telah mengemukakan Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2007.

7.2.2 Secara keseluruhannya, terdapat kemerosotan dari aspek penyerahan Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri, Majlis Agama Islam dan Pihak Berkuasa Tempatan jika dibandingkan dengan tahun sebelumnya. Kelewatian disebabkan masalah pelantikan Ahli Majlis dan Lembaga Pengarah berikutan berlakunya peralihan kuasa Kerajaan Negeri Perak. Kedudukan terperinci mengenai penyerahan Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri dan Pihak Berkuasa Tempatan sehingga 31 Mei 2009 adalah seperti di **Jadual 7.1** dan **Jadual 7.2**.

Jadual 7.1
Kedudukan Penyerahan Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri
Dan Majlis Agama Islam Sehingga 31 Mei 2009

Bil.	Badan Berkanun Negeri Dan Majlis Agama Islam	Tahun		
		Telah Disahkan	Sedang Audit	Belum Serah
Badan Berkanun Negeri				
1.	Kumpulan Wang Biasiswa Pengajian Tinggi Anak Melayu Perak	2007	2008	
2.	Kumpulan Wang Biasiswa Rakyat (Bukan Melayu) Negeri Perak	2007	2008	
3.	Perbadanan Perpustakaan Awam Negeri Perak	2007	2008	
4.	Lembaga Air Perak	2007	2008	
5.	Lembaga Kemajuan Penanam Padi Negeri Perak	2007	2008	
6.	Perbadanan Setiausaha Kerajaan Negeri Perak	2007	2008	
7.	Perbadanan Kemajuan Negeri Perak	2007		2008
8.	Perbadanan Pembangunan Pertanian Negeri Perak	2007		2008
9.	Amanah Agama Khairat Sultan Idris Kuala Kangsar	2007		2008
10.	Kolej Islam Darul Ridzuan	2007		2008
11.	Yayasan Perak	2007		2008
12.	Majlis Sukan Negeri Perak	2007		2008
13.	Tabung Kumpulan Wang Kebajikan Dan Pelajaran Yayasan Perak	2007		2008
14.	Perbadanan Taman Negeri	2007		2008
15.	Lembaga Muzium Negeri Perak	2007		2008
Majlis Agama Islam				
1.	Majlis Agama Islam Dan Adat Melayu Perak	2007		2008

Sumber: Rekod Jabatan Audit Negara

Jadual 7.2
Kedudukan Penyerahan Penyata Kewangan
Pihak Berkuasa Tempatan Sehingga 31 Mei 2009

Bil.	Pihak Berkuasa Tempatan	Tahun		
		Telah Disahkan	Sedang Audit	Belum Serah
1.	Majlis Perbandaran Taiping	2007	2008	
2.	Majlis Perbandaran Manjung	2007	2008	
3.	Majlis Perbandaran K. Kangsar	2007	2008	
4.	Majlis Perbandaran Teluk Intan	2007	2008	
5.	Majlis Daerah Gerik	2007	2008	
6.	Majlis Daerah Pengkalan Hulu	2007	2008	
7.	Majlis Bandaraya Ipoh	2007		2008
8.	Majlis Daerah Kerian	2007		2008
9.	Majlis Daerah Selama	2007		2008
10.	Majlis Daerah Perak Tengah	2007		2008
11.	Majlis Daerah Lenggong	2007		2008
12.	Majlis Daerah Tapah	2007		2008

Bil.	Pihak Berkuasa Tempatan	Tahun		
		Telah Disahkan	Sedang Audit	Belum Serah
13.	Majlis Daerah Tanjung Malim	2007		2008
14.	Majlis Daerah Kinta Selatan	2007		2008
15.	Majlis Daerah Kinta Barat	2007		2008

Sumber: Rekod Jabatan Audit Negara

7.2.3 Bagi memastikan penyata kewangan dapat disediakan dan dikemukakan kepada Ketua Audit Negara mengikut tempoh yang ditetapkan oleh undang-undang, Badan Berkanun Negeri dan Pihak Berkuasa Tempatan adalah disyorkan mengambil tindakan berikut:

- a) Badan Berkanun Negeri mengambil tindakan sewajarnya untuk memastikan syarikat subsidiari dan bersekutunya mengemukakan akaun dengan lebih awal untuk membolehkan penyatuan akaun dapat dibuat sebelum bulan April tahun berikutnya, memastikan rekod kewangan sentiasa diselenggarakan dengan kemas kini dan teratur;
- b) Penyeliaan yang rapi dibuat terhadap penjawat awam yang mengendalikan urusan akaun;
- c) Pemantauan hendaklah dilakukan dengan membincangkan isu pengurusan kewangan dan akaun sebagai salah satu perkara tetap dalam agenda mesyuarat;
- d) Memberikan latihan berkaitan pengurusan kewangan/ akaun yang berterusan kepada penjawat awam yang terlibat dengan urusan kewangan dan akaun; dan
- e) Menggunakan khidmat akauntan swasta jika perlu untuk menyediakan penyata kewangan.

7.3 PENGESAHAN PENYATA KEWANGAN

7.3.1 Sehingga 31 Mei 2009, sebanyak 31 penyata kewangan tahun 2007 dan sembilan penyata kewangan tahun 2006 telah diaudit dan dikeluarkan Sijil. Sebanyak 27 penyata kewangan telah diberi Sijil Audit Tanpa Teguran manakala 13 lagi telah memperoleh Sijil Audit Berteguran. Sijil Audit Berteguran dikeluarkan kepada Badan Berkanun Negeri, Majlis Agama Islam dan Pihak Berkuasa Tempatan kerana tidak mematuhi piawaian perakaunan dan peraturan kewangan serta penyelenggaraan rekod perakaunan yang tidak memuaskan. Agensi yang menerima Sijil Berteguran adalah seperti di **Jadual 7.3**.

Jadual 7.3
Badan Berkanun Negeri Dan Pihak Berkuasa Tempatan
Yang Menerima Sijil Berteguran

Bil.	Agensi	Tahun Akaun
Badan Berkanun Negeri		
1.	Perbadanan Kemajuan Negeri Perak	2006 dan 2007
2.	Yayasan Perak	2007
3.	Majlis Sukan Negeri Perak	2006 dan 2007
4.	Kolej Islam Darul Ridzuan	2006 dan 2007
5.	Lembaga Muzium Negeri Perak	2006
6.	Perbadanan Setiausaha Kerajaan Negeri Perak	2007
Majlis Agama Islam		
1.	Majlis Agama Islam Dan Adat Melayu Perak	2007
Pihak Berkuasa Tempatan		
1.	Majlis Bandaraya Ipoh	2007
2.	Majlis Daerah Perak Tengah	2007
3.	Majlis Daerah Kerian	2007

Sumber: Rekod Jabatan Audit Negara

7.3.2 Penyata Kewangan disahkan dengan Sijil Berteguran apabila ada isu yang dibangkitkan menjelaskan pengesahan Audit terhadap angka di penyata kewangan sama ada dari aspek pematuhan kepada piawaian perakaunan, pematuhan undang-undang dan peraturan kewangan serta kelemahan penyelenggaraan rekod kewangan dan perakaunan. Secara keseluruhannya, Badan Berkanun Negeri, Majlis Agama Islam dan Pihak Berkuasa Tempatan menunjukkan peningkatan terhadap pematuhan undang-undang dan peraturan yang berkuat kuasa.

7.4 PEMBENTANGAN PENYATA KEWANGAN

Perkara 107(2) Perlembagaan Persekutuan memperuntukkan supaya Laporan Ketua Audit Negara mengenai penyata kewangan yang telah disahkan hendaklah dibentangkan di Dewan Undangan Negeri. Penyata Kewangan bagi sembilan daripada 16 Badan Berkanun Negeri dan kesemua 15 Pihak Berkuasa Tempatan perlu dibentangkan di Dewan Undangan Negeri. Sehingga 31 Mei 2009, 35 Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri dan 30 Penyata Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan masih belum dibentangkan di Dewan Undangan Negeri. Kemerosotan dalam prestasi pembentangan penyata kewangan di Dewan Undangan Negeri disebabkan peralihan kuasa yang berlaku di Negeri Perak berikutan keputusan pilihan raya umum ke-12 pada bulan Mac 2008 yang menyebabkan persidangan di Dewan Undangan Negeri tidak dapat diadakan mengikut jadual. Butiran terperinci berkaitan Penyata Kewangan Agensi yang belum dibentangkan di Dewan Undangan Negeri adalah seperti di **Jadual 7.4** dan **Jadual 7.5**.

Jadual 7.4
Kedudukan Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri Yang Belum Dibentangkan
Di Dewan Undangan Negeri Sehingga 31 Mei 2009

Bil.	Badan Berkanun Negeri	Tahun Penyata Kewangan Belum Dibentangkan	Bil. Penyata
1.	Perbadanan Kemajuan Negeri Perak	1997 hingga 2007	11
2.	Perbadanan Pembangunan Pertanian Negeri Perak	2006 dan 2007	2
3.	Lembaga Kemajuan Penanam-penanam Padi Perak	2001 hingga 2004	4
4.	Lembaga Muzium Negeri Perak	2003 hingga 2007	5
5.	Kolej Islam Darul Ridzuan	2001 hingga 2007	7
6.	Perbadanan Perpustakaan Awam Negeri Perak	2003 dan 2007	2
7.	Lembaga Air Perak	2007	1
8.	Yayasan Perak	2007	1
9.	Perbadanan Taman Negeri Perak	2006 dan 2007	2
Jumlah			35

Sumber: Rekod Jabatan Audit Negara

Jadual 7.5
Kedudukan Penyata Kewangan Pihak Berkusa Tempatan Yang Belum Dibentangkan Di Dewan Undangan Negeri Sehingga 31 Mei 2009

Bil.	Pihak Berkusa Tempatan	Tahun Penyata Kewangan Belum Dibentangkan	Bil. Penyata
1.	Majlis Bandaraya Ipoh	2006 dan 2007	2
2.	Majlis Perbandaran Taiping	2006 dan 2007	2
3.	Majlis Perbandaran Manjung	2006 dan 2007	2
4.	Majlis Perbandaran K. Kangsar	2006 dan 2007	2
5.	Majlis Perbandaran Teluk Intan	2006 dan 2007	2
6.	Majlis Daerah Kerian	2006 dan 2007	2
7.	Majlis Daerah Selama	2006 dan 2007	2
8.	Majlis Daerah Gerik	2006 dan 2007	2
9.	Majlis Daerah Perak Tengah	2006 dan 2007	2
10.	Majlis Daerah Lenggong	2006 dan 2007	2
11.	Majlis Daerah Tapah	2006 dan 2007	2
12.	Majlis Daerah Tanjong Malim	2006 dan 2007	2
13.	Majlis Daerah Kinta Selatan	2006 dan 2007	2
14.	Majlis Daerah Pengkalan Hulu	2006 dan 2007	2
15.	Majlis Daerah Kinta Barat	2006 dan 2007	2
Jumlah			30

Sumber: Rekod Jabatan Audit Negara

7.5 PRESTASI KEWANGAN

7.5.1 Analisis Kedudukan Kewangan

Analisis Audit terhadap Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri mendapati 10 Agensi termasuk Majlis Agama Islam Dan Adat Melayu Perak memperoleh lebihan, tiga agensi mencatatkan defisit dan tiga yang lain tidak mempunyai sebarang pendapatan dalam tahun kewangan berakhir 31 Disember 2007. Pendapatan bersih bagi 15 Badan Berkanun Negeri dan satu Majlis Agama Islam adalah sejumlah RM113.97 juta dan harta semasa bersih menunjukkan baki bersih antara RM0.04 juta hingga RM266.97 juta. Kedudukan terperinci mengenai prestasi kewangan Badan Berkanun Negeri dan Majlis Agama Islam yang terlibat adalah seperti di **Jadual 7.6**.

Jadual 7.6
Prestasi Kewangan Badan Berkanun Negeri Dan Majlis Agama Islam Dan Adat Melayu Perak
Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2007

Bil.	Nama Badan Berkanun Negeri/ Majlis Agama Islam	Penyata Pendapatan Berakhir 31 Disember 2007			Lembaran Imbangan Pada 31 Disember 2007		
		Pendapatan (RM Juta)	Perbelanjaan (RM Juta)	Surplus/ (Defisit) (RM Juta)	Harta Semasa (RM Juta)	Tanggungan Semasa (RM Juta)	Harta Semasa Bersih (RM Juta)
1.	Perbadanan Kemajuan Negeri Perak	35.78	33.74	2.04	386.34	119.37	266.97
2.	Perbadanan Pembangunan Pertanian Negeri Perak	41.57	22.68	18.89	81.38	29.86	51.52
3.	Lembaga Air Perak	270.02	198.65	71.37	398.60	197.06	201.54
4.	Yayasan Perak	5.97	3.72	2.25	19.13	9.25	9.88
5.	Tabung Kumpulan Wang Kebajikan dan Pendidikan Yayasan Perak	1.27	3.90	(2.63)	9.92	0.01	9.91
6.	Kolej Islam Darul Ridzuan	5.25	4.44	0.81	1.57	0.50	1.07
7.	Perbadanan Perpustakaan Awam Negeri Perak	6.62	5.99	0.63	1.33	0.28	1.05
8.	Majlis Sukan Negeri Perak	4.59	6.68	(2.09)	4.36	0.05	4.31
9.	Lembaga Muzium Negeri Perak	0.55	0.81	(0.26)	0.04	0	0.04
10.	Lembaga Kemajuan Penanam Padi Perak	0	0	0	1.09	0.01	1.08
11.	Kumpulan Wang Biasiswa Pengajian Tinggi Anak Melayu Perak	0	0	0	26.68	2.96	23.72
12.	Kumpulan Wang Biasiswa Rakyat Negeri Perak (Bukan Melayu)	0	0	0	8.32	0.01	8.31
13.	Amanah, Agama Khairat Sultan Idris Kuala Kangsar	0.2	0.07	0.13	0.85	0.05	0.8
14.	Perbadanan Taman Negeri	0.77	0.46	0.31	0.37	0	0.37
15.	Perbadanan Setiausaha Kerajaan Negeri	11.64	5.34	6.30	30.32	3.00	27.32
16.	Majlis Agama Islam Dan Adat Melayu Perak	48.25	32.03	16.22	79.54	2.11	77.43

Sumber: Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri dan Majlis Agama Islam Dan Adat Melayu Perak Tahun 2007

7.5.2 Analisis Audit terhadap Penyata Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan bagi tahun berakhir 31 Disember 2007 mendapati 13 Majlis memperoleh lebihan berjumlah RM35.89 juta manakala dua Majlis mengalami defisit berjumlah RM3.39 juta. Harta Semasa Bersih bagi 15 Pihak Berkuasa Tempatan menunjukkan baki bersih antara RM1.16 juta hingga RM70.27 juta. Kedudukan terperinci mengenai prestasi kewangan Agensi yang terlibat adalah seperti di **Jadual 7.7**.

Jadual 7.7
Prestasi Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan
Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2007

Bil.	Pihak Berkuasa Tempatan	Penyata Pendapatan Berakhir 31 Disember 2007			Lembaran Imbangan Pada 31 Disember 2007		
		Pendapatan (RM Juta)	Perbelanjaan (RM Juta)	Surplus/ (Defisit) (RM Juta)	Harta Semasa (RM Juta)	Liabiliti Semasa (RM Juta)	Harta Semasa Bersih (RM Juta)
1.	Majlis Bandaraya Ipoh	125.48	114.52	10.96	70.27	13.87	56.40
2.	Majlis Perbandaran Taiping	45.22	47.33	(2.11)	14.43	10.17	4.26
3.	Majlis Perbandaran Manjung	32.99	28.99	4.00	16.11	6.31	9.80
4.	Majlis Perbandaran Kuala Kangsar	13.35	14.63	(1.28)	4.39	2.53	1.86
5.	Majlis Perbandaran Teluk Intan	16.94	12.56	4.38	12.00	1.91	10.09
6.	Majlis Daerah Kerian	11.53	10.28	1.25	8.03	1.23	6.80
7.	Majlis Daerah Tanjung Malim	12.05	9.32	2.73	10.58	1.48	9.10
8.	Majlis Daerah Tapah	7.11	5.76	1.35	6.25	1.89	4.36
9.	Majlis Daerah Gerik	3.72	3.45	0.27	1.98	0.49	1.49
10.	Majlis Daerah Selama	3.31	2.65	0.66	1.24	0.17	1.07
11.	Majlis Daerah Perak Tengah	8.68	5.75	2.93	11.92	8.41	3.51
12.	Majlis Daerah Lenggong	2.76	2.45	0.31	1.16	0.47	0.69
13.	Majlis Daerah Kinta Selatan	10.15	8.32	1.83	14.29	2.15	12.14
14.	Majlis Daerah Kinta Barat	12.56	7.59	4.97	25.37	2.34	23.03
15.	Majlis Daerah Pengkalan Hulu	2.65	2.40	0.25	1.42	0.16	1.26

Sumber: Penyata Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan Tahun 2007

7.6 ANALISIS TUNGGAKAN CUKAI TAKSIRAN

Penyata Kewangan bagi 15 Pihak Berkuasa Tempatan menunjukkan tunggakan cukai taksiran pada 31 Disember 2007 berjumlah RM53.61 juta. Analisis terhadap tunggakan cukai taksiran mendapati sembilan daripada 15 Majlis menunjukkan peningkatan tunggakan cukai taksiran antara RM0.01 juta hingga RM1.19 juta manakala enam Majlis menunjukkan penurunan antara RM0.01 juta hingga RM0.68 juta. Antara sebab peningkatan tunggakan cukai taksiran ialah bertambahnya bilangan harta dan pegangan baru di kawasan Majlis serta kegagalan pemegang harta menjelaskan cukai taksiran mengikut tempoh yang ditetapkan. Kedudukan terperinci tunggakan cukai taksiran adalah seperti di **Jadual 7.8**.

Jadual 7.8
Tunggakan Cukai Taksiran Pada 31 Disember 2007

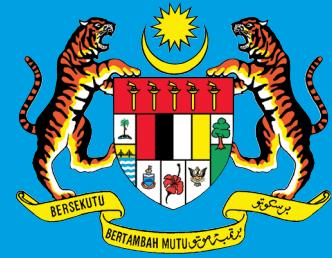
Bil.	Pihak Berkuasa Tempatan	Tunggakan Cukai Taksiran		Peningkatan/ (Penurunan) (RM Juta)
		31.12.2006 (RM Juta)	31.12.2007 (RM Juta)	
1.	Majlis Bandaraya Ipoh	24.12	25.31	1.19
2.	Majlis Daerah Kerian	1.70	2.10	0.40
3.	Majlis Daerah Kinta Selatan	2.64	3.00	0.36
4.	Majlis Daerah Tapah	1.92	2.16	0.24
5.	Majlis Perbandaran Kuala Kangsar	1.78	1.95	0.17
6.	Majlis Daerah Selama	0.14	0.17	0.03
7.	Majlis Daerah Lenggong	0.17	0.19	0.02
8.	Majlis Perbandaran Taiping	4.20	4.21	0.01
9.	Majlis Daerah Pengkalan Hulu	0.13	0.14	0.01
10.	Majlis Daerah Kinta Barat	4.43	4.42	(0.01)
11.	Majlis Daerah Gerik	0.24	0.21	(0.03)
12.	Majlis Perbandaran Teluk Intan	1.16	1.11	(0.05)
13.	Majlis Perbandaran Manjung	4.08	3.75	(0.33)
14.	Majlis Daerah Perak Tengah	1.84	1.41	(0.43)
15.	Majlis Daerah Tanjung Malim	4.16	3.48	(0.68)
Jumlah		52.71	53.61	0.90

Sumber : Penyata Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan Tahun 2007

7.7 RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Secara umumnya kedudukan penyerahan penyata kewangan bagi Badan-badan Berkanun Negeri, Majlis Agama Islam dan Pihak Berkuasa Tempatan adalah kurang memuaskan. Sebanyak 27 penyata kewangan telah diberi Sijil Audit Tanpa Teguran manakala 13 lagi telah memperoleh Sijil Audit Berteguran. Sijil Audit Berteguran dikeluarkan kepada Badan Berkanun Negeri, Majlis Agama Islam dan Pihak Berkuasa Tempatan kerana tidak mematuhi piawaian perakaunan dan peraturan kewangan serta penyelenggaraan rekod perakaunan yang lemah. Selain itu, tunggakan cukai taksiran masih tinggi dan Pihak Berkuasa Tempatan hendaklah mengambil tindakan yang lebih tegas untuk mengutip tunggakan cukai. Ketua-ketua Agensi hendaklah meningkatkan penyeliaan di bahagian kewangan serta memberi latihan kepada penjawat awam di bahagian kewangan dan operasi supaya mereka lebih kompeten, berintegriti dan berakauntabiliti dalam melaksanakan tugas. Adalah disyorkan beberapa kelemahan perlu diambil tindakan segera seperti berikut:

- a) Jumlah harta di Lembaran Imbangan tidak dapat disahkan kerana ketiadaan dokumen sokongan bagi menyokong kewujudannya.
- b) Baki hutang antara syarikat dan Kumpulan tidak dapat diselaraskan semasa penyatuan Penyata Kewangan.
- c) Rekod perakaunan tidak disediakan seperti lejar am, lejar individu pemutang, akaun pendapatan, baucar bayaran, Daftar Harta Modal dan penyata penyesuaian.

**BAHAGIAN VI
PEMBENTANGAN
LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA
DAN MESYUARAT JAWATANKUASA
KIRA-KIRA WANG AWAM NEGERI**

BAHAGIAN VI
PEMBENTANGAN LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA
DAN MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG AWAM NEGERI

8. PEMBENTANGAN LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA MENGENAI PENYATA KEWANGAN

Mengikut Perkara 107(2) Perlembagaan Persekutuan menghendaki Laporan Ketua Audit Negara mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak dibentangkan di Dewan Undangan Negeri. Laporan Ketua Audit Negara mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak Bagi Tahun 2007 telah dibentangkan di sidang Dewan Undangan Negeri pada 10 November 2008.

8.1 MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG AWAM NEGERI

Pada awal tahun 2008, Jawatankuasa Kira-kira Wang Awam Negeri (Jawatankuasa) telah bermesyuarat hanya sekali untuk membincangkan Laporan Ketua Audit Negara Bagi Tahun 2004 mengenai Aktiviti Dan Kajian Khas Jabatan/Agensi Kerajaan Negeri Perak. Pada 27 Jun 2008, Dewan Undangan Negeri Perak telah melantik Jawatankuasa Kira-kira Wang Awam Negeri yang baru berikutan peralihan kuasa Kerajaan Negeri Perak selepas pilihan raya umum ke 12 pada bulan Mac 2008. Selaras dengan pelantikan itu, satu taklimat mengenai peranan dan tanggungjawab Jawatankuasa telah diadakan pada awal September 2008 oleh Jabatan Audit Negara. Bagaimanapun sehingga kini, tidak ada mesyuarat Jawatankuasa diadakan untuk membincangkan Laporan Ketua Audit Negara bagi tahun 2005 hingga 2007. Ini adalah kerana kemelut politik di negeri Perak masih belum selesai. Laporan Jawatankuasa terhadap Laporan Ketua Audit Negara bagi tahun 2002 hingga 2004 yang telah selesai dibincangkan oleh Jawatankuasa masih belum dibentangkan di Dewan Undangan Negeri Perak.

PENUTUP

PENUTUP

Pelaksanaan Indeks Akauntabiliti Pengurusan Kewangan yang dilaksanakan buat kali kedua pada tahun 2008 telah menunjukkan pencapaian pengurusan kewangan Jabatan/Agensi Negeri yang bertambah baik namun masih berlaku beberapa kelemahan seperti yang dilaporkan.

Kelemahan dalam penyediaan penyata kewangan Agensi Negeri dan pengurusan kewangan yang dilaporkan dalam Laporan ini menggambarkan bahawa tahap akauntabiliti pengurusan wang awam masih perlu dipertingkatkan. Langkah pembetulan perlu diambil bagi memastikan wujudnya akauntabiliti dan integriti dalam pengurusan kewangan.

Antara faktor utama yang menyebabkan wujudnya kelemahan dalam penyediaan penyata kewangan Agensi Negeri dan pengurusan kewangan adalah ketiadaan penyeliaan yang rapi dan latihan yang bersesuaian tidak diberi kepada pegawai. Oleh itu, adalah disyorkan Pegawai Pengawal yang terlibat mematuhi standard perakaunan dan prosedur kewangan, menyelia kerja yang dilaksanakan oleh pegawai, menyediakan prosedur kerja yang lengkap dan mengadakan program latihan/kursus yang berterusan kepada pegawai yang terlibat dalam pengurusan kewangan agar mereka dapat meningkatkan pengetahuan dan kompetensi dalam melaksanakan tugas.

Memandangkan pengauditan yang dijalankan oleh Jabatan Audit Negara adalah berdasarkan persampelan dan skop tertentu, Pegawai Pengawal yang terlibat juga perlu mengaturkan supaya pemeriksaan secara menyeluruh dijalankan untuk menentukan sama ada kelemahan yang sama juga berlaku di bahagian lain yang tidak diaudit dan seterusnya mengambil tindakan pembetulan.

JABATAN AUDIT NEGARA

Putrajaya

19 Jun 2009

LAMPIRAN

**SIJIL KETUA AUDIT NEGARA
MENGENAI PENYATA KEWANGAN
KERAJAAN NEGERI PERAK
BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2008**

Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Perak bagi tahun berakhir 31 Disember 2008 telah diaudit atas arahan saya selaras dengan Akta Audit 1957. Pihak pengurusan Kerajaan Negeri adalah bertanggungjawab terhadap Penyata Kewangan ini dan tanggungjawab saya adalah mengaudit dan memberi pendapat terhadap Penyata Kewangan tersebut. Pengauditan telah dilaksanakan dengan berpandukan piawaian pengauditan yang diluluskan.

Pada pendapat saya, Penyata Kewangan ini memberi gambaran yang benar dan saksama mengenai kedudukan kewangan Kerajaan Negeri Perak pada 31 Disember 2008; hasil operasi serta aliran tunainya bagi tahun tersebut berdasarkan piawaian perakaunan yang diluluskan. Rekod perakaunannya telah diselenggarakan dengan teratur dan kemas kini.

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Ambrin".

(TAN SRI DATO' SETIA HAJI AMBRIN BIN BUANG)

Ketua Audit Negara

Malaysia.

Putrajaya

4 Jun 2009

Lembaran Imbangan
seperti pada 31 Disember 2008

	Penyata	Nota	2008 RM	2007 RM
WANG AWAM				
A	WANG TUNAI	8	52,217,735.28	75,118,666.09
B	PELABURAN	9	722,349,583.57	690,450,050.00
			774,567,318.85	765,568,716.09
DIPEGANG BAGI: KUMPULAN WANG DISATUKAN				
C	AKAUN HASIL DISATUKAN	10-12	520,348,975.05	507,475,462.92
D	AKAUN PINJAMAN DISATUKAN	13	69,923,500.00	102,046,100.00
E	AKAUN AMANAH DISATUKAN	14-17	184,294,843.80	156,047,153.17
			774,567,318.85	765,568,716.09

Lembaran Imbangan ini hendaklah dibaca bersama dengan penyata dan nota yang dilampirkan.

Jamalludin
(DATO' JAMALLUDIN AL AMINI BIN HAJI AHMAD)
Pegawai Kewangan Negeri
Perak Darul Ridzuan.

Tarikh : 18/03/09

Fuziah
(FUZIAH BINTI DERASA)
Bendahari Negeri
Perak Darul Ridzuan.

Penyata Penerimaan Dan Pembayaran Wangtunai

seperti pada 31 Disember 2008

	Nota	2008 RM	2007 RM
TERIMAAN			
Hasil	18		
Hasil Cukai		246,858,512.78	195,482,738.62
Hasil Bukan Cukai		257,199,065.07	221,866,440.23
Terimaan Bukan Hasil		<u>135,106,531.80</u>	<u>121,411,998.91</u>
		639,164,209.65	538,761,177.76
Pinjaman			
Pinjaman Dalam Negeri		102,000,000.00	110,000,000.00
Terimaan Modal			
Pelbagai Terimaan Modal		<u>48,602,320.87</u>	<u>150,602,320.87</u>
		48,602,320.87	150,602,320.87
Jumlah Terimaan		789,766,530.52	689,281,620.33
BAYARAN			
Perbelanjaan Mengurus			
Emolumen		(209,913,247.17)	(176,935,425.23)
Perkhidmatan Dan Belatan		(145,448,632.00)	(144,191,268.06)
Aset		(5,182,913.31)	(18,364,519.47)
Pemberian Dan Kenaan Bayaran Tetap		(245,893,157.67)	(215,764,433.77)
Perbelanjaan Lain		<u>(19,852,747.37)</u>	<u>(11,112,972.59)</u>
		(626,290,897.52)	(544,348,819.12)
Perbelanjaan Pembangunan			
Langsung		(172,377,104.89)	(171,625,045.82)
Pinjaman		<u> </u>	<u>(58,000,000.00)</u>
		(172,377,104.89)	(229,625,045.82)
Pengeturan Pinjaman			
Pinjaman Dalam Negeri		(134,122,600.00)	(143,099,660.00)
Jumlah Bayaran		(932,790,402.41)	(939,093,324.94)
Tambahan / (Kurangan) Wangtunai		<u>(163,023,871.89)</u>	<u>(249,811,704.61)</u>
- Terimaan(Bayar) Bersih Amanah		120,122,941.08	229,947,406.55
Wangtunai Pada 1 Januari		75,118,666.09	94,982,964.15
WANGTUNAI PADA 31 Disember		52,217,735.28	75,118,666.09

*Nota: Jumlah Terimaan(Bayar) Bersih Amanah adalah termasuk pengeluaran Penyimpanan Pelaburan

(DATO' JAMALLUDIN AL AMRI BIN HAJI AHMAD)
Pegawai Kewangan Negeri
Perak Darul Ridzuan.

Tarikh : 18/03/09

(FUZIAH BINTI DERASA)
Bendahan Negeri
Perak Darul Ridzuan.

Penyata Akaun Memorandum
seperti pada 31 Disember 2008

Penyata	Nota	2008 RM	2007 RM
ASET			
F1 Pinjaman Boleh Diluntur	19	760,946,715.66	650,638,111.15
F3 Tunggakan Hasil	20	230,682,163.95	202,163,518.20
TANGGUNGAN			
G1 Hutang Awam	21	830,595,358.35	760,466,139.71

Penyata Akaun Memorandum ini hendaklah dibaca bersama dengan penyata dan nota yang dilampirkan.

(DATUK JAMALLUDIN AL AMIN BIN HAJI AHMAD)
Pegawai Kawangan Negeri
Perak Darul Ridzuan.

Tarikh : 18/02/09

(FUZIAH BINTI DERASA)
Bendahari Negeri
Perak Darul Ridzuan.

C Penyata Akaun Hasil Disatukan
seperti pada 31 Disember 2008

	2008			2007	
	Bajet RM	Sebenar RM	Bajet %	Sebenar RM	Bajet %
BAKI PADA 1 JANUARI		507,475,462.92		535,082,904.28	
C1 HASIL					
Hasil Cukai	268,787,700.00	246,858,612.78	91.84	195,482,738.62	80.20
Hasil Bukan Cukai	216,088,300.00	257,199,065.07	119.02	221,866,440.23	114.41
Terimaan Bukan Hasil	94,479,000.00	135,106,531.80	143.00	121,411,998.91	121.85
Jumlah Hasil	579,355,000.00	639,164,209.65	110.32	538,761,177.76	100.27
C2 PERBELANJAAN MENGURUS					
Emolumen	221,282,445.00	209,913,247.17	94.86	176,935,425.23	97.56
Perkhidmatan Dan Bekalan	150,506,157.00	145,448,632.00	96.64	144,191,268.06	98.04
Aset	5,684,494.00	5,182,913.31	91.18	18,364,519.47	91.12
Pemberian Dan Kenaan Bayaran Tetap	246,453,644.00	245,893,157.67	99.77	215,764,433.77	90.54
Perbelanjaan Lain	19,938,826.00	19,852,747.37	99.57	11,112,972.59	96.28
Jumlah Perbelanjaan Mengurus	643,865,566.00	626,290,697.52	97.27	566,368,619.12	94.64
Lebihan/(Kurangan) Bagi Tahun (C1-C2)	(84,510,566.00)	12,873,512.13		(27,607,441.36)	
BAKI PADA 31 DISEMBER		520,348,975.05		507,475,462.92	

* Butir Lanjut: Penyata C1 dan C2

NOTA KEPADA AKAUN AWAM BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2008
(Nota ini merupakan sebahagian daripada Akaun Awam dan perlu dibaca bersama)

DASAR DAN KAEDEH PERAKAUNAN KERAJAAN NEGERI YANG PENTING

1. Entiti Perakaunan

Entiti Perakaunan Kerajaan Negeri Perak Darul Ridzuan adalah termasuk semua jabatan Kerajaan Negeri tetapi tidak termasuk Badan-Badan Berkanun, Pihak Berkuasa Tempatan dan Syarikat Milik Kerajaan Negeri.

2. Kumpulanwang Negeri Disatukan

Mengikut kehendak Seksyen 7 Akta Prosedur Kewangan 1957 (Disemak 1972), tiga akaun berasingan diselenggarakan di bawah Kumpulanwang Negeri Disatukan iaitu:-

- a) Akaun Hasil Disatukan (Penyata C), yang mana segala hasil yang diterima dan perbelanjaan mengurus yang terlibat dikenakan kepada akaun ini.
- b) Akaun Pinjaman Disatukan (Penyata D), yang mengakaunkan semua terimaan pinjaman daripada Kerajaan Persekutuan dan pembayaran yang dibuat kepada Badan-Badan Berkanun Negeri, Pihak Berkuasa Tempatan dan juga pindahan kepada Kumpulanwang Pembangunan Negeri dan
- c) Akaun Amanah Disatukan (Penyata E), yang mana segala terimaan dan bayaran Kumpulanwang Amanah Kerajaan dan wang yang diterima oleh kerajaan untuk maksud tertentu diakaunkan.

3. Akaun Memorandum

Akaun Memorandum menunjukkan aset dan tanggungan Kerajaan yang bukan merupakan sebahagian dari baki Kumpulanwang Negeri Disatukan, tidak dinyatakan dalam Lembaran Imbangan tetapi dinyatakan berasingan dalam Penyata Akaun Memorandum. Penyata Akaun Memorandum yang dilaporkan dalam Penyata Kewangan terdiri dari penyata yang berkaitan dengan aset seperti Pinjaman Boleh Dituntut (Penyata F1), Tunggakan Hasil (Penyata F3) dan penyata yang berkaitan dengan tanggungan seperti Hutang Awam (Penyata G).

4. Konsep Asas

Dasar perakaunan Kerajaan Negeri adalah berdasarkan dua konsep seperti terkandung dalam Perlembagaan Persekutuan iaitu:-

- a) Segala hasil atau wang yang didapatkan atau diterima, kecuali zakat, fitrah, baitulmal atau hasil agama Islam yang seumpamanya dibayar masuk ke dalam Kumpulanwang Negeri Disatukan (Fasal 97 Perlembagaan Persekutuan); dan
- b) Tiada wang kecuali perbelanjaan tanggungan tertentu, boleh dikeluarkan dari Kumpulanwang Negeri Disatukan melainkan diperuntukkan atau dibenarkan dengan cara lain oleh Dewan Undangan Negeri (Fasal 104 Perlembagaan Persekutuan).

5. Dasar dan Asas Perakaunan

- a) Dasar perakaunan adalah tertakluk kepada undang-undang, aturan dan peraturan yang berkaitan dengan pengurusan kewangan dan perakaunan Kerajaan Negeri.

NOTA KEPADA AKAUN AWAM BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2008
(Nota ini merupakan sebahagian daripada Akaun Awam dan perlu dibaca bersama)

- b) Akaun Awam disediakan berdasarkan tunai ubahsuai.

6. Tahun Kewangan

Tahun Kewangan ditetapkan oleh Seksyen 3 Akta Prosedur Kewangan 1957 (Disemak 1972) adalah suatu tempoh dua belas bulan yang berakhir pada 31 Disember setiap tahun

7. Aset dan Tanggungan

Aset tetap dikenakan kepada perbelanjaan pada masa ianya dibeli atau dibina. Tuntutan kewangan oleh Kerajaan Negeri seperti hasil terakru dan pinjaman boleh dituntut tidak dilaporkan dalam Lembaran Imbangan. Walau bagaimanapun, Penyata Pinjaman Boleh Dituntut (Penyata F1) dan Penyata Tunggakan Hasil (Penyata F3) ditunjukkan dalam Akaun Memorandum Tanggungan Kerajaan Negeri yang belum diselesaikan pada penutup tahun kewangan tidak dilaporkan dalam Lembaran Imbangan.

Walaubagaimanapun, penyata mengenai hutang Kerajaan Negeri kepada Kerajaan Persekutuan (Penyata G) ditunjukkan dalam Akaun Memorandum

ASET

8. Wangtunai

Wangtunai (Penyata A) adalah terdiri dari Wangtunai Dalam Bank sebanyak RM45,931,197.32, Wangtunai Dalam Perjalanan sebanyak RM5,654,802.80 dan Wangtunai Dalam Tangan sebanyak RM631,735.16.

Wangtunai Dalam Bank menunjukkan kedudukan baki buku tunai setelah mengambil kira urusniaga yang belum disesuaikan seperti yang dilaporkan dalam Penyata Penyesuaian Bank. Baki wangtunai dalam bank pada 31 Disember 2008 berjumlah RM45,931,197.32.

9. Pelaburan

Pelaburan (Penyata B) yang dinyatakan dalam Lembaran Imbangan terdiri dari lebihan terkumpul bagi ketiga-tiga akaun Kumpulanwang Disatukan. Pelaburan diambil kira pada nilai buku.

Nilai pasaran saham yang disenaraikan dalam Bursa Malaysia seperti pada 31 Disember 2008

	<i>Nilai Buku (RM)</i>	<i>Nilai Pasaran (RM)</i>
Telekom Malaysia Berhad	5.00	3.08
TMI	1.09	3.62
Tenaga Nasional Berhad	4.50	6.25
Petronas Dagangan	2.80	7.20
Malaysia Airport Holdings	2.50	2.21

(Sumber: New Straits Times 2 Januari 2009)

NOTA KEPADA AKAUN AWAM BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2008
(Nota ini merupakan sebahagian daripada Akaun Awam dan perlu dibaca bersama)

AKAUN HASIL DISATUKAN

10. Hasil

Kutipan Hasil (Penyata C1) diakaun mengikut asas tunai dengan mengambil kira jumlah kasar hasil yang diterima. Perbelanjaan yang dilibatkan untuk mendapatkan hasil dan bayaran balik hasil yang dilakukan mengikut mana-mana undang-undang dikenakan kepada perbelanjaan. Hasil yang patut diterima tetapi sebenarnya belum diterima dalam tahun kewangan berkenaan tidak dimasuk akaunkan.

11. Perbelanjaan

Semua kenaan kepada peruntukan Belanjawan bagi barang-barang dan perkhidmatan serta bayaran pindahan seperti caruman kepada Kumpulanwang Pembangunan serta wang yang diuntukkan kepada Pihak Berkuasa Tempatan, Badan-badan Berkanun dan Syarikat Milik Kerajaan melalui pemberian dianggap sebagai perbelanjaan (Penyata C2).

Terimaan balik bayaran lebih yang dilakukan dalam tahun kewangan yang sama dikreditkan kepada butir perbelanjaan dari mana bayaran asalnya dibuat, manakala yang berkaitan dengan perbelanjaan tahun-tahun lepas dikreditkan kepada akaun hasil.

12. Perbelanjaan Tanggungan

Perbelanjaan tanggungan (Penyata C2) terdiri dari perbelanjaan yang wajib dikenakan ke atas Kumpulanwang Negeri Disatukan mengikut mana-mana undang-undang Negeri yang telah ditentukan. Perbelanjaan ini ternasuklah pencen, pampasan, ganjaran dan perbelanjaan hutang negeri. Walaupun peruntukan bagi menampung perbelanjaan tanggungan disertakan dalam anggaran yang dikemukakan di Dewan Undangan Negeri, ianya tidak dibahaskan.

AKAUN PINJAMAN DISATUKAN

13. Akaun Pinjaman

Pinjaman yang diterima oleh Kerajaan Negeri daripada Kerajaan Persekutuan di bawah kuasa undang-undang Negeri dan terimaan ini kemudiannya dipindahkan ke Kumpulanwang Pembangunan ataupun dibayar terus kepada pelbagai Agensi Kerajaan Negeri atas sifat pinjaman itu diperolehi (Penyata D).

AKAUN AMANAH DISATUKAN

14. Kumpulanwang Amanah Kerajaan

Kumpulanwang Amanah Kerajaan (Penyata E1) ditubuhkan di bawah seksyen 10 Akta Prosedur Kewangan 1957 (Disemaki 1972) bagi maksud tertentu selaras dengan Perlembagaan Persekutuan.

NOTA KEPADA AKAUN AWAM BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2008
(Nota ini merupakan sebahagian daripada Akaun Awam dan perlu dibaca bersama)

15. Kumpulanwang Pembangunan

Kumpulanwang Pembangunan Negeri yang ditubuhkan mengikut Akta Kumpulanwang Pembangunan 1966, diakaunkan dalam Akaun Amanah Disatukan (Penyata E1a) Terimaan Kumpulanwang ini terdiri dari pinjaman yang diberi oleh Kerajaan Persekutuan bagi maksud pembangunan, caruman dan Akaun Hasil Disatukan, pemberian Persekutuan (Geran) dan ansuran sewabeli rumah awam, pemberian imbuhanbalik projek-projek tertentu oleh Kerajaan Persekutuan dan pelbagai terimaan Wang dalam kumpulanwang ini hanya boleh dibelanjakan untuk maksud-maksud seperti yang ditentukan dalam Akta Kumpulanwang Pembangunan dan diluluskan oleh Dewan Undangan Negeri.

16. Kumpulanwang Amanah Awam

Kumpulanwang Amanah Awam (Penyata E2) yang ditubuhkan di bawah Seksyen (Akta Prosedur Kewangan 1957 (Disemak 1972) terdiri dari kumpulanwang khas yang diamanahkan kepada Kerajaan Negeri dan wang amanah yang diterima bagi maksud tertentu

17. Deposit

Deposit (Penyata E3) mengakaunkan wang yang diterima khusus bagi sesuatu maksud di bawah mana-mana undang-undang atau mengikut perjanjian

PENYATA PENERIMAAN DAN PEMBAYARAN WANG TUNAI

18. Penyata Penerimaan Dan Pembayaran Wangtunai

Semua penerimaan dan pembayaran wangtunai ditunjukkan dalam penyata ini. Terimaan wangtunai terdiri daripada terimaan hasil, pinjaman, modal dan terimaan-terimaan lain. Pembayaran wangtunai terdiri daripada bayaran semua perbelanjaan mengurus, pembangunan, pengeluaran pinjaman dan bayaran-bayaran lain

AKAUN MEMORANDUM

19. Pinjaman Boleh Dituntut

Akaun ini menunjukkan baki hutang Badan-badan Berkunun dan Pihak Berkusa Tempatan Negeri dengan Kerajaan Negeri yang mana pinjaman tersebut dibiayai oleh sumber negeri dan sumber Persekutuan (Penyata F1)

20. Tunggakan Hasil

Tunggakan Hasil (Penyata F3) menunjukkan amaun hasil yang sepatutnya dikutip tetapi gagal dikutip pada 31 Disember 2008 oleh Pemungut Hasil

NOTA KEPADA AKAUN AWAM BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2008
(Nota ini merupakan sebahagian daripada Akaun Awam dan perlu dibaca bersama)

21. Hutang Awam

Akaun ini menunjukkan baki hutang yang terdiri dari semua pinjaman yang diambil oleh Kerajaan Negeri dan pada Kerajaan Persekutuan untuk membiayai projek-projek pembangunan negeri dan Badan-badan Berkanun Negeri (Penyata G1)